

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ మే నెల 3 వ తేది శనివారము

NO. 28.

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర వైశాఖ మాస శుద్ధ తృతీయ 3.

సంచిక ౨౮

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాషధము

వెల స్వల్పము
తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ పైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
సువాసన గలది.

గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు
చక్కని డబ్బీలో
వెల ౨ అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి పో,

6, తంబు కెట్టి వీధి, మదరాసు.

102, ఫేరి రోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి

Mr. G. W. Reynolds's Novels

Other Big Type Editions.

	Rs.	A.
GRACE DARLING or The Heroine of the Fern Island	0	12
Mary Price 8 vols. Rs. 5- Parricide 3 vols.	1	12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0 Wagner 3 vols.	1	12
Seamstress in 2 vols. Re 1. Margaret 4 vols.	3	0
Neocromancer 3 vols. 2 4 0 Agnes 9 vols.	6	0
Old London, 3 vols. 2-4-0. Mary Stuart 2 vols.	1	4
Pope Joan 3 vols. 1-12-0. Coral Island 4 vols.	3	0
Kenneth 4 vols. Re 3. Soldier's Wife 2 vols.	1	4
Robert Macaire in 2 vols.	1	0
Young Duchesse, in 4 vols.	3	0
Bronze Statue 4 vols.	2	0
Canonbury House in 3 vols.	2	4
Rosa Lambert, 4 vols.	3	0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	3	0
Mysteria of London 13 vols.	7	0
Mysteria Court of London 17 vols.	12	0
Empress Eugene's Boudoir 3 vols.	2	4
May Middleton 2 vols.	1	8
Rye House Plot 4 vols.	3	0
Pickwick Abroad 3 vols.	2	4
Loes of the Harem in 4 vols.	3	0
Young Fisherman, complete	0	10
Master Timothe's Book Case 3 vols.	1	12
Mysteria of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1	0

(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH Co.,

536

Post Box 167 (A) Madras. E.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

శ్రేష్ఠత్వము, సువాసన, ఘాటుగలిగి అక్షిప్తము, వాచుక, జలబు, బియ్యము, సన్నిహితము, దగ్ధ, కలరా, క్షేమ మొదలగు వాటిని హరించుటలో వ్యత్యాసములేక. 200 మా. అ. క్యాలండరు సహా 12 సీసాలు 2-4-0 వి. పి. ఖర్చులు లేవు. పి. పి. పి. అంకురో, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

పంటివైద్యము.

1564

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్స్

12 కన్నడైవ లేన్, ఎర్రూర్, మద్రాసు.

ఈ రోజున వైద్యము ఏకాగ్రము చేసిన పండ్లను పెరిగి చేతులపై యుండిన సెప్పిలేటండ్ పీకే నొందును. బలహీనమైన పండ్లను బంగారు కిట్టులచేత బలపరచుట నందుగల పండ్లను బంగారుచేత మూయుట, పల్లు క్రొత్త కట్టుట, ఇంకను పంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతన వైద్యశాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జ్ కి చికిత్స చేయ ముందు వచ్చి యున్నాము. పంటిని తీయవల్సగు నొప్పి తీక నే తీయవలెను.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాపాడుమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే గలగుచున్నది. ఈ పుస్తకమున వైద్యము ఆరోగ్యమును మును కలుగజేసి కీరసామును దృఢపరచును. ఆయుర్వేదవిధిని ఇచ్చించును. ఈ పుస్తకము ఇవాళుగా నీయబడును. పోస్టుచార్జ్ మును మే మే భరించి పంపెదము. వెంటనే వ్రాసుకోవలెను. (219)

వైద్యశాస్త్ర మునికెంకర్ గోవిందజీ,

అతంకన్త్రా చౌవ ధారయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాస్

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జి, మంచుమందు

దబ్బీ 1-కి అ. 6. 12-కి ర. 8-8. 10-కి రూ. 25.

తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చచ్చుమునిదగాని, పెండుకలలో గాని, లోచర్లములో గాని, గోల్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

109, ఫేరిరోడ్డు పోర్టు, బొంబాయి, తంబు కెట్టివీధి, మద్రాసు

100 మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసనకలిగిన 126

(రిజిస్టరు) ఆటో డిల్ బహార్ (రిజిస్టరు) కాబడినది

ఇప్పటికాలపు రుచి కనుపడునది. సాటిలేని మనోహర గు సువాసనగలది. ఆటో హామిగాని, సారాయము గాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసాము.

నీ తువాలవై కొన్ని లింగపులు చింకరించినచో, మనోగ్యమగు సువాసన నిన్ను లభించును.

ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములో నుండును.

(చిన్న నైజా అర డ్రాం)	సీసా	1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకం నైజా 1 డ్రాం	"	" 0-12-0
వేగవైజా 2 "	"	" 1-4-0
వెద్దనైజా 4 "	లేక 3 డ్రాంస్	" 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుద్ధి 1-కి 0-8-0, 3 బుద్ధులు 0-1-0 ప్రత్యేకము పల్లె, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులలోను దొరుకును. దీనికి ఆనేకమగు నకలు సెట్లు కలవు. కావున తాము కొనుగట్టుకు సీసానైనను, కార్డువైనను ఆటో డిల్ బహార్ రను చేరుకు పరిశీలింపును. ఈ ఆటో డిల్ బహారుయొక్క సలక్షణములను పరిశీలించేయగోరువారి దిగువవానికి వ్రాసినచో అదాకియత్తు గల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

పోజుయేజంటు:— అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మా మసీదు వీధి, బొంబాయి. మదరాసు యేజంటు:— మెహతాపురమోత్రంమూర్తి, వైశాఖబార్ రోడ్, మదరాసు.

మలను చందనము

(1251) ఈ రోగమునకు మౌళికము మలను పుష్పకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని తెలియదు. తత్వము లేదు. ఏలికారి హస్త గు కరివత్తిళ్ల కనిలేదు. రుచ్యమైన మామలయచందనము ఎటువైతెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల ఈ రోగమును మూడు పూటలలో చూస్తును. దబ్బీ 1-కి 2-0-0

గంధర్వశార్మసి, రాజమండ్రి.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

కీరీరమును విదచినతరువాత ఆత్మసీతి. శిష్యాముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయవిద్య గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి. శిష్యులైన చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-1-0. మేనేజరు, ఆంధ్రవత్రికా కార్యాలయము పోస్టు బాక్సు 213, మదరాసు

ఐరోపియనులు : భారతీయులు.

మా విలేజ్ లో ననేకులు ఐరోపియనులకును, భారతీయులకును సాంఘిక సంబంధ ముండవలయునని విషయము గూర్చి తేలిక నున్నది. కాని వీరిద్దరు ఒక క్రధా వాంఛను మాత్రము మరపుకొనరాదు. సాంఘిక సంబంధము సమానులకే గాని లభింపజాలదు. రాజకీయ విషయము లలో గల న్యూనతకంటె యెక్కుడు సాంఘిక న్యూనత లేదు. ఈ రాజకీయ విభేదాలకు మధ్య సాంఘిక ద్వేషమును మన మృత్యుకంటె విద్యాభివృద్ధిని త్రొక్కివేట్టుగ నవధించి చూచుచున్నాము. భారతదేశమున నివసించు సదాచారముగల అంగ్లేయులు, అంగ్లేయులకంటె భారతీయులకును తిరుగు గల సాంఘిక విభేదము వెల్లడుగ కన్పిస్తున్నది. కాని, యిందుమూలమున, రాజకీయ న్యూనతలకు సాంఘిక సమత్వమును గుర్తించగల అంగ్లేయులు లేరని మా యభిప్రాయము కాదు. సాంఘిక సంబంధమును గడులు. అందులో కొన్ని ప్రస్తుత సిద్ధిగతులలో కూడ సాధ్యము గలవు. బాజీమహా పరమేశ్వరుని భావమును, ఓరియంటల్ క్లబ్బులో వేలమును, విల్లింగ్డన్ స్పార్ట్స్ క్లబ్బులో టెన్నిసు ఆటయు, ఈ రెండు జాతులకును గల భేదమును కొంతవరకు తగ్గించి, మంచివలె ముల నొసంగ ననుటకు సంశయములేదు. కాని, తరస్పరసానుభూతియు, ప్రేమయు సాంఘిక సంబంధమున కత్యవసరము. లేయెడల సక్ష్మతయు లాభగూడ జాలవు. ఈ సాంఘిక సంబంధములను తగిన హద్దులో నుంచుటకు కారణములు కూడ గలవు. ఇట్టి సంబంధములను భవ్యము మమకారముగ నగును. అందుచే భవ్యములేనివారి నాశమునకని కొంతవరకు తోడ్పడును. మరియు, ఇట్టి సాంఘిక సంబంధములను భవ్యమైన తమ కుటుంబములతోడి సంబంధము కొంతవరకు తగ్గును. కాల వ్యయమున కోర్కెలవారు ఇట్టిచర్య నవలంబించుచున్నా గాని యితరులు మాత్రము తమ విరామసమయమును తమగృహములో వినియోగించుటకు బదులు తమ జీవోపాయము స్నేహితులతో వినియోగించుట మాత్రము సుదృఢమునకనుగుణ్యము లేదు. ప్రస్తుతము దేశమున వృద్ధియగుచున్న క్లబ్బులకులకు కుటుంబము నకు గలుగుకన్దును గూర్చి అంగ్లేయులకంటె భిన్నములు వెలువడుచున్నవి. ఈ విషయమున స్త్రీలు పురుషుల ననుకరించుచుండుటచే ఈ ద్వేషము ద్విగుణితమగుచున్నది. బొంబాయిలో కూడ ఈ దుస్థితి అభ్యుదయము కలుగుచుండును. ఇట్టి సాంఘిక సంబంధములు నిజమగునని కావని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును. అనోన్యత సానుభూతితో, తరస్పరసానుభూతి భావముల గురైంపుటయే సాంఘిక సంబంధముయొక్క యుద్దేశము గాని, టెన్నిసు పందెము లాడుట కాదు.

కొన్ని చిహ్నములు.

అంగ్లేయులవద్ద పొందు నాతిభ్యులును భారతీయులు అంగ్లేయులయెడల జూపుటలేదని "లైఫ్ అఫ్ ఇండియా" పత్రిక కొక విలేజ్ లో వ్రాసియున్నాడు. భారతీయులు అంగ్లేయుల కద్దనండి పొందునాతిభ్యులును తిరుగ ఆతిథియెడల జూపుటకు కత్తిలేనియెడల ఆతిథిలో సాంఘిక సంబంధమును గలిగియుండరాదని యిదివరకు వెల్లడియైనది. మేము తెలిపి యుంటిమి. కాని, యీ ఆతిథ్యము నిమిత్తపుడు భారతీయులు అంగ్లేయ వధతులను సంపూర్ణముగ ననుసరింపవలె నని అంగ్లేయుల అభిప్రాయము. ఇది భవ్యమైనదానికే మగుట అలంబ, ఆతిథి లిట్టి మార్పులను కోరుట సమంజసము కాదని మాయభిప్రాయము. ఒక మిత్రుడీ తేలికపని సారాయము నడిగెను. భారతగృహములలో నిది లభింపదు. ఆతిథి మంచివా డగునెడల, ఈలోపమునకు సంకేతపంపవలసింది. ఈదేశమున ననేకులు శాకాహారులు. కావున అంగ్లేయ ఆతిథులకు మాంసాహార మిచ్చట లభింపదు. మాంసమును, మద్యమును ఆతిథుల కొసంగు నెడల, వీనిని గొనివచ్చుట కెవరినైన నియోజింపవలెను. గృహములో నివారు వీనిని తాకరు. కొందరు అంగ్లేయులు భారతీయుల గృహములలో భారతవస్త్రముల ననుసరించి, ఆతిథ్యమున కైకొనుచుండుట సంతోషకరము. పూర్వాచారకరాయణలగు హైందవస్త్రీలకూడ అంగ్లేయులకు పవిత్రవస్త్రములగు తమకుంటి గృహములలోనికి గూడ గొనిపోవుట సంతోషకరము. అట్టిస్త్రీలములు మిగుల గాఢతమము లైనవి. అందులో జాతిభావము పూర్తిగ నశించి నది. కాని, రాజకీయ సమత్వము చేకూరినగాని, సాంఘిక సమత్వము లభింపజాలదు. ఇట్టి సమత్వ మొకవేళ గలిగినను, అది కృత్రిమముగనే యుండును గాని నవజరూపము దాల్చు జాలదు. "ఇండియా సోషల్ రిఫార్మర్" పత్రిక.

శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామి కళ్యాణమహోత్సవ మంగళాశాసన పత్రక.

శ్రీ. శ్రీయతులార ! భక్తజనశేఖరులార నమఃకలుమితి శో భాయతీల నన్నవరమందగు రత్న గిరిద్రమందు నో మోయాననోత్సవముందు వివిధోత్సవము ల్లికింప సత్యనారాయణమూర్తి దాశరిణయంబునకై దయా నేనుదేవులకై శ్రీమన్మహిమండల మండనాయమాన శ్రీమదాంధ్రదేశ స్థిత పంపాదీతీరవాస్తవ్య శ్రీమదన్నపురీ విరాజమాన శ్రీమద్రత్నగిరి నివాసులును, హరిహరపీఠాధ్యక్ష శ్రీమూర్తి శ్రీకృష్ణ కరకేశ్వరీ పరమేశ్వర స్వరూపులును, పంచాయతిన పూర్వాధిపాన దేవతయనగు శ్రీ వీరవేంకట సత్యనారాయణ స్వామివారి పాదపద్మములు సన్నిధిపంచి,

శ్రీస్వామివారి ప్రీతిభిక్షులును, గ్రామనివాసులు నగువారికి శ్రీ సిద్ధార్థి నామ సుందర చైత్ర శుక్ల ౧౧ ల యే కాదకి శనివారం మొదలు (అనగా ఆ 1919 సం॥ ౧౧ 10 మేయి తేదీని మొదలు) భక్తలొక సంవత్సరము జరుగవోవు శ్రీస్వామివారి కళ్యాణోత్సవము యీ కింద వివరింపబడినదిని జరుగును గాన బహువిధములగు నిత్యోత్సవాదులగని యానం దించుటకై మిరల సుఖములగు మిత్రవారము గావచ్చి చూచి సంతసించి శ్రీస్వామివారి ప్రసాదమును స్వీకరించి శ్రీ స్వామి వారి కన్నిధిని జరుగు సత్కారములకై కొని పుత్రపౌత్రాద్య భిలాభివృద్ధిలను బాంధవలయానని యిందుమూలము గా దెలియ బలుచుట యైనది.

- (1) ది 10 మేయి—రాత్రి ఊరేగింపులున్నవము, కళ్యాణోత్సవము.
- (2) ది 11 మేయి—భగలు గానసభలు, రాత్రి విమానోత్సవము, భాగవతము.
- (3) ది 12 మేయి—మధ్యాహ్నం, సదస్యము, పండితసభ. రాత్రి గజవాహనోత్సవము.
- (4) ది 13 మేయి—ఉదయం, వనవిమానోత్సవము, మధ్యాహ్నం హరికథ, రాత్రి విమానోత్సవము గొల్ల వేడుము.
- (5) ది 14 మేయి—ఉదయం, చక్రతీర్థము, మధ్యాహ్నం నాగబలి దండియాడింపులున్నవము. రాత్రిగరుడ వాహనోత్సవము.
- (6) ది 15 మేయి—మధ్యాహ్నం ఉపనామము, రాత్రి శ్రీపుష్పయోగోత్సవము.

N. B. ఆరకాశమును బట్టి భాగసంచులు భక్తిరస పూరితములగు మేళతాళములు మున్నగు వివేచనలతో బహువిధములగు ఉత్సవములు గావించబడును. కొన్ని మాత్రముగూడ జేయబడును. (1599)

శ్రీవీర వేంకట సత్యనారాయణమూర్తిగారి యజ్ఞానవర్తము, శ్రీ రాజా యినుగంటి వేంకట రాజగోపాలరామ సూర్యప్రకాశ రాయసింగారు. శ్రీ సిద్ధార్థి నామ సుందర చైత్ర బ ౧౧ సోమవారం ముకాం గోదావరీజిల్లా, పెద్దాపురం తాలూకా, ఆరెంపూడి, అన్నవరం రత్నగిరి.

కావలెను 1597

శ్రీ మైలవరము బాలభారతీ సమాజమునకు శ్రుతిలయజ్ఞానముతో స్వతంత్రముగాపాడ దగిన సంగీతము నాటకానుభవము కలిగి హిరో క్యాక్టరు వేయదగిన వారొకరు. జీతము నెలకు రు 30-0-0 మొదలు 40-0-0 వరకు యోగ్యత నుబట్టి యియ్యబడును. కావలసినవారు సదరు సమాజము సెక్రటరీగారైన శ్రీ కొమ్మపూరి వట్టా భిరామయ్యగారివద్దకు వచ్చి మాట్లాడినయ్యెగా తప్పిల్లు తెలియగలవు.

R. S. V. Papaya rao.

తెజవాడ } శ్రీ బాలభారతీ సమాజపు ప్రొప్రైటరు
25-4-19 } అందు కవులు మైలవరం యిట్టేలు జమీందారు.

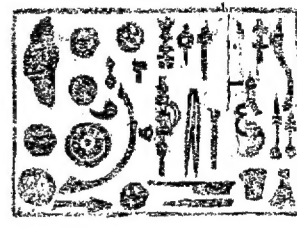
చెటిలు, బియ్యము, నూనెయంత్రములలో కల్పితేని నవ్వులనూనె, కొబ్బరినూనెలను పరి శుద్ధముగ తయారు చేయుటను. ధరలు సరవ ముగ నుండును. (1603)

కొలానము:—పి. యస్. వెంకటేశ్వరులనాయుడు మర్చంట్లు అందు కవిమను ఏజంట్లు బరంపురం గంజాం.

స్పెన్సో ఆనగానేమి ?

(SPLENOX)
దానిని మీగు ఉపయోగించువారా? మలేయా, జ్వర బిళ్ళలు, కలబాణ మొదలైన వాటిని తప్పక నమృతముగా వుదార్చును. ప్రతి మందులవాపులలోను వారముకు. 20 డ్రామ్స్ బుడ్డి 1-కి ట్యు. 3-0-0.
P. H. Cramer, Vepery, Madras.
1492 Sole Agent for South India.

TOHFAFROSH WATCH & Co., Dealers in Watches Materials Tools, BHENDI BAZAAR, Post No. 9, BOMBAY.

881) ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాసవలయును.

విక్టోరియా ఆసుపత్రి, కాకినాడ.

ఆంధ్రకుసుమము బహువిధములగా వాగుజేయబడును. ఎన్ని సంవత్సరములనుండి గ్రుడ్డితనముచే బాధ పడి నను, తిరిగి దృష్టిని (చూపు) పొంద గలరు. కంటిలో పువ్వులు, ఎర్రపులు, ఒరుపులు, యరదలు వగైరా సమస్త కేత్రకోగములు వుదార్చబడును. కడు బీదల వదితము. (1568)

- 1. అంగ్లేయ వైద్యయోగచంద్రిక తెలుగుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. 400 ప్రక్రియలు గలవు. వెల రు 1-4-0.
- 2. మైఖాయిలు ఫివర అను గ్రంథము ఇంగ్లీషులో వ్రాయబడినది. వెల రు 1-0-0.

వి. గోపాలకృష్ణయ్య, యం. డి. సర్జను.

భాగ్యవంతు లెవరు? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృతము	అమృతామలక తైలము	జంబీర రసాయనం	పంచానన లేపము
6 డ్రామ్స్ 3-0-0	6 డ్రామ్స్ గల సీసా 1-0-0	ఉష్ణాదుల బోగొట్టును	తామర నణమును
3 డ్రామ్స్ 1-12-0	3 డ్రామ్స్ గల సీసా 0-8-0	సీసా య్య. 0-10-0	దబ్బి ట్యు. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకింగ్-పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము

తంలి నిలాసము. పండిట్, మదరాసు. } మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము. 55, ఆచార్యకోవిది, మదరాసు.

ద్వితీయ భీమవరం తాలూకాసభ.

ప్రాతఃకాలసమావేశము.

(మాత్రత్యేక ప్రతినిధివర్తనం)

గతగత్యుపై, ఏప్రిల్ 27:—నేటి ఉదయము నగరసంకీర్తనలు అయినవివేక గతగత్యుపై గ్రామములో ఈ సభ ౧౧ గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. వ్యాపతి మానుమంతరావు పంతులు గారు (గుంటూరు) గజపతి రామచంద్రరావుగారు (రాజమండ్రి) డాక్టర్ పాలకోడెటి గురుమూర్తిగారు (రాజమండ్రి) కొడాలి రామకృష్ణరావుగారు (బందరు) వల్లూరి స్వసీమా రావు పంతులుగారు (రామమడుగు) దుగ్గిరాల జేపీరాజుగారు (ఏలూరు) గోపేటి జానకిరామయ్యగారు, బోడపాటి రామలింగంగారు (రాజమండ్రి) మొదలగు ప్రముఖులు, భీమవరం వ్యాయాసాదులను తాలూకాలోని క్షేత్రప్రముఖులను ఇతర రాయతులను సుమారు 200 మంది సభ సలంకరించిరి. శృంగారకవి స్వసీమాగారి దైవప్రార్థనతో సభ ప్రారంభింపబడెను. నిడదర్తి లక్ష్మీనారాయణగారు జాతీయగీతములను నిడదర్తి వేంకట ఉమామహేశ్వరరావు గారు ఆంధ్రమాధ్యమమును గావించిన పిమ్మట ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు వెన్నెత్తె తిరుమలరాజు గారు సభ్యులకు స్వాగత మొసంగుచు ఉపన్యసిం చు నుండ ర్థమున ప్రస్తుత పుణ్యక్షేత్ర తాలూకా దుష్టితని వివరించిరి. గంగుమోటు వేంకట స్వామిగారు, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు జేపీకృష్ణకొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి గుణగణములను ప్రశంసించి, వారి జేసేవాతత్పరతను వివరించి వారి సభ కార్యసాధనవిధానంపై సర్వలక్షణము వారిని అగ్రాసనము వహింప వేడిరి. కాశ్యపూరి స్వసీమాగారు వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి జేపీకృష్ణ స్వాగత్యర్థముగా తాలూకాగుణముగ ప్రజల కోర్కెల ననుసరించి జేపీకృష్ణకృష్ణయ్య కృష్ణపిని ప్రశంసించిన పిమ్మట పంతులుగారు అగ్రాసనము వహింపించిరి. పంతులుగారు వారి ప్రారంభోపన్యాసమున యుద్ధము భారత్వముల రాజకీయ సహాయముగూర్చి ప్రశంసించిన పిమ్మట గంగుమోటు-మొట్టమొదట సంస్కరణలు కాంగ్రెసు సంస్కరణల గూర్చియు, రోజుకొకసంవత్సరము దానిపై ప్రజాప్రతినిధుల యొక్కయు ప్రజలయొక్కయు అసమ్మతిని గూర్చియు, మహాత్మాగాంధీగారి వారసత్వగ్రహణమును గూర్చియు, ప్రస్తుత జేపీకృష్ణ గూర్చియు తమ నిజాభిప్రాయమును గంభీరముగ వెల్లడించిరి. ఆంగ్లజేత రాయబారము విషయమై చర్చించుచు వి.పి. మాధవరావుగారు, మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు గా. భూపతిరాజు వేంకటపతి రాజుగారును వెళ్లదలచిరియను ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము తరపున భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారిని పంపు నిమిత్తము పదివేల రూపాయలు ఆంధ్రులు సేకరింప కలయుననియు తెలియజెప్పిరి. అటు పిమ్మట భీమవరం ప్రస్తుతసభ్యుల తీర్మానము విమర్శించిరి. (సిగ్గు సిగ్గు అనికేకలు)

సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి స్థానికస్వపరిపాలనాత్మిక నమను విమర్శించుచు పూర్వము ఆశోకుని పరిపాలనలోని స్థానిక స్వపరిపాలన మెట్లుండెనో తెలియ జెప్పిరి. ఉత్తర నెల్లూరుకాసనములో పూర్వము మనవారి కెట్టి పంచాయితీలు గలవో స్పష్టముగా తెలుపబడి ననియు, వేలకులల వంటు నిచ్చు ఆచారము యిప్పటికి కాదనియు పూర్వము మనవారి నాదినుండియు ఆచరించునదియే యనియు తెలిపిచ్చిరి. బొంబాయి రాష్ట్రములో స్థానిక స్వపరిపాలనా విషయమై మంచి మార్పులు గావించబడినవియు గా.కె.రావుగారి తీర్మానమును మన రాష్ట్రీయప్రభుత్వమునా రెట్లు ప్రోత్సహింపబడియు వివరించిరి. ఈ సందర్భమున డాక్టర్ తాలూకాలోని బాటల నీటినిగూర్చి మిక్కిలి విచారించిరి.

పిమ్మట గ్రామోద్యోగస్థుల వంశపారంపర్యపు మాట్లాడుటను గూర్చియు, నీటితిర్వ హెచ్చించు కాసనమును గూర్చియు విమర్శించి దొరతనమువారి రెండు కాసనములను ఉపసంహరించుకొనుట జేపీకృష్ణమని వక్కాణించిరి.

దొరతనమువారు నివీల్ క్రమిసర్ కేసులను విచారించుటకును, నీటిని వంచించుచుగ్రును గ్రామపంచాయితీలను ఏర్పాటుజేయు ఆశక్త్యవకాసమును చూపుటించిరి. పల్లెటూరి వారు తమలో తాము కలసింది కోర్టులకెక్కి సామ్యు శృంగముగా వెచ్చించుచుంటును గూర్చియు నీటినివంచుమైన లంచముల గూర్చియు తమ విచారమును తెలుపుచు వాటి నివా

ఘోషా ఆనుపత్తి: ఏలూరు

(మా స్వకీయ విలేఖరుని వద్దనుండి)

ఏలూరు పురమున సొక ఘోషా ఆనుపత్తి గవర్నమెంటువారిచే గట్టబడనని మే మెంతయు ఆశతోనుంటిమి. గవర్నమెంటువారు తలచుకొన్న కార్యము కొనసాగుటకు విశేష కాలము కట్టట ముమాట ఆచారము యున్నది. వారి వైద్యకాభిధికారులు ఈ కార్యమునందు శ్రద్ధవహించియుండక పోవుటవలన నయితే నేమి, యింజనీరింగు డిపార్టుమెంటు వారి ఆలగ్యమువలన నయితే నేమి గవర్నమెంటువారు అతసరమయిన ధనము సమకూర్చు లేకపోవుటవలన నయితే నేమి యింతవరకును ఘోషా ఆనుపత్తి కలువంటి యాకారమును ఏర్పడియుండలేదు.

కాని ఏలూరుపురమున కొక ఘోషా ఆనుపత్తిలభించుటకు మాన్యు వేరొకటిగానినొందుచున్నది. చర్చిమిషను సొసయిటీవారి సహాయమున పురజనల కీ లాభము కలుగవచ్చును. పురజనలు తోడ్పడినచోటమున శిశుుకాలములోనే యొక్కడ ఘోషా ఆనుపత్తి నెలకొల్పబడగలదు. ఇందును గురించి రివరెండు ట్రాన్సాన్సాన్ గారి రిజిస్టరు చాలవరకు కృషి నన్నియుండిరి. వారిద్వారా లండను నగరమున ఉండు సొసయిటీయొక్క ముఖ్యాధికారులకు మనకోరిక తెలియపర్చినయెడల వారిందులకు తప్పక యంగీకరించెదరను నమ్మకముగలదు. మిషనుసొసయిటీవారే ఈ ఆనుపత్తిని స్థాపించినయెడల మనకు కలుగు లాభములు ఈ మధ్య పురపంచరమున శ్రీరాజా మంత్రిగ్రహడభిషంగరావు బహద్దరు జమీందారుగారి యధ్యక్షతలెంద జరిగిన సభలో రివరెండు ట్రాన్సాన్సాన్ గారు విపులముగా బోధించిరి. ట్రాన్సాన్సాన్ చెప్పినవద్దతి ప్రకారము మనము ఏలూరు పురమునగాని చుట్టుపట్ల గాని ముఖముగాని రు 40000 లు మాత్రము ప్రోగ్రెస్సివ్ లిస్టునున్నది. మిషను సొసయిటీవారు రు 85000 లు యిచ్చెదరు. గవర్నమెంటువారు రు 75000 లు ఇవ్వవచ్చును. ఈధనములతో కావలసినదిన్నియు కట్టవచ్చును. పత్రికాసాలన అనుభవ్యలో మెట్టకాగము మిషను సొసయిటీవారే భరించెదరు. ఇదియునుగాక మిషను సొసయిటీవారు విశేషప్రజ్ఞావంతులను బుద్ధివంతులను అయిన డాక్టర్లను తీసికొని రాగలుగుదురు. మిషనువారి జోక్యములేని పక్షమున మన మీ డాక్టర్లను నెలకు రు 800 లు గాని రు 1000 లు గాని జీత మియ్యవలసి యుండును. ఇది మనకు సాధ్యమయిన పనికాదు. మరియును ఏలూరువంటి పురమునకు మన కోరిక వయిన అట్టి డాక్టర్ల వచ్చుట కడు దుర్లభము. మిషను ఆనుపత్తి అయినచోమాత్రమున వారి క్రైస్తవమత బోధనలు తప్పక మనవారు వివరము, బలవంతమేమియు నుండదు. వారి మిషనరీలు డాక్టర్లను వారి మతమును గురించి బోధించుచున్నపుటికి అట్టి ఉపన్యాసములను ఇవ్వవచ్చు వారు విన వివరమవును, లేనివారు వెళ్ల నవసరములేదు. వారి మతమును వారు బోధించుచున్న మాత్రముచేత మనకు కలుగు నష్టమేమియును లేదు. వారి డాక్టర్ల మిషనరీలను కోగులను మిక్కిలి దయతో చూచెదరు.

ఈజ్జా ఆనుపత్తి: పురజనలు ప్రోగ్రెస్సివ్ లిస్టునున్నదని పయన చెప్పిన రు 40000 ల లోను గుండేపల్లి విస్తీర్ణము పేట జమీందారులను ఏలూరు పురమునకు తీరేవలెను మిక్కిలి పోషకారబుద్ధి కలిగిజేయు ఉదార స్వభావులను ఆగు మోతే గంగరాజుగారు రు 25000 లు ఇచ్చుటకు సిద్ధముగానున్నట్లు తెలియుచున్నది. మోతేవంశజులు సహాయమున్నచో కొనసాగినకార్య మేదియును లేదు. కనుక శిశుకాలములోనే యొక్కడ ఘోషాఆనుపత్తి యొకటి నెలకొల్పబడు భాగ్యము మాపురజనలకు లభింపగలదు. మా పురజనలు గూడ తమ వైజకమాంద్యమును పాఠశాలలో శిద్ధ వహించి యీ కార్యమును కొనసాగించెదరని నమ్ముచున్నాను.

రణైమాడ గ్రామసంఘము లెట్లసరమో ఉదాహరణ పూర్వకముగా చెప్పిరి.

సామర్లకోట అగ్రికల్చరల్ డిమాన్ డ్మీటరు సీతారామ స్వామినాయుడుగారు దొరతనమువారి కృపసాయాభివృద్ధికి జేయు కృషినిగూర్చి చెప్పుచు వ్యవసాయసంబంధమైన పాటలను పాడించిరి. ఇరువదియైదుగురు సభ్యులు గల విషయ నిర్ణయసంఘము ఏర్పరుపబడినది. సభ తిరిగి ఈసాయంకాలము రెండుగుంటలకు తీర్మానములు చేర్చించుటకు సమావేశమగును.

తరువాతి కార్యక్రమము గతనెల 80వతేది తత్రికలో ప్రచురింపబడెను.

గుంటూరుమండల సభలు.

గుంటూరుమండల రాజకీయసభ, మే 9, 10, 11 తేదీలలో దాచేపల్లి (పల్నాడుతాలూకా) గ్రామములో పోరగుడి వేంకటాద్రి పంతులు డి. పి. వకీలు (బాపట్ల) గారి యాజమాన్యముక్రింద జరుపబడును. రాజకీయ విషయములలో శ్రద్ధవహించి, వెనుకంజవేయక పనిచేయుచున్న జేపీకృష్ణలలో శ్రీవేంకటాద్రి పంతులుగారి రాక్కూ. అట్టివారిని మాజిల్లావారు సత్కరించుట కడు సమంజసము.

గుంటూరుమండల సాంఘికసభ ఆలేవీలలో మ-రా రాత్రి చల్లాశేషగిరిరావు డి. పి. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకులు, గారి అగ్రాసనాధి పత్యముక్రింద జరుపబడును. శ్రీ శేషగిరి రావుగారు జాతీయవాదులు. సంఘసంస్కరణము నుండా, రాజకీయసంస్కరణము నుండా, లేక సంఘసంస్కరణము, రాజకీయ సంస్కరణములు ఒకే ముఖమున నమవలయుగా యునుచున్నది విప్లవ సిద్ధాంతపరమగు భర్తృజ్ఞులు, శేషగిరి రావు పంతులుగారు. వారి విశాలదృష్టియు, భావబాక్తి, సరుగ్రమయిన చాండిత్యము, భీతికై ఈ క్లిష్టమవస్థను సాధించుటకు తోడ్పడును గాక!

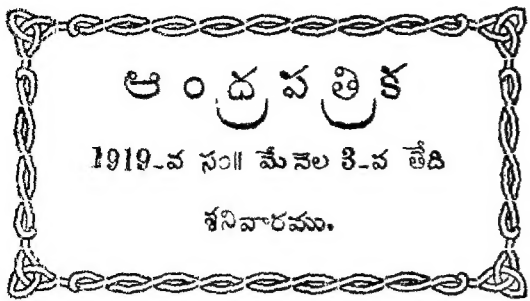
గ్రంథాలయసభ గూడ ఆదినయలలో నవటజరుపబడును.

గుంటూరు మండలసభలు సుమారు 27 సంవత్సరముల నుండి జరుపబడుచున్న పుటికిని ఇంకనెంతకు పలకాడు తాలూకాలో నెవ్వడును జరిపియుండలేదు. ఇందులకు కారణము ఆ ప్రాంతములకు రైలుమార్గము లేకపోవుట, విద్యావంతులు లేకపోవుట, ప్రస్తుతపు రాజకీయ విషయములు వారికి తెలియకపోవుట మొదలయినవి కారణములైయున్నవి. ఈ సంవత్సరము ఆప్రాంతములందు రాజకీయసభ జరుపదలంచిన మాజిల్లా సంఘమువారు, సంచారకార్యదర్శి వందనీయులు, మార్గము:—దాచేపల్లి గ్రామమునకు, నరసారావుపేట నుండి గుట్టపుబండమీద గాని, మోటారుకారుమీద గాని వెళ్లవచ్చును. నరసారావుపేటనుండి దాచేపల్లికి సుమారు 82 మైళ్లు ఉండును. నరసారావుపేటకు 8-వ తేది ఉదయమున చేరిన దాచేపల్లికి ఆసాక్షంకాలము లోపుగా చేరవచ్చును. 7-వ తేది రాత్రికే అందలు చేరిన మోటారుకారు మోటారుకొని సులభముగా మరునాడు (8-వ తేది) 12 గంటలకు చేరవచ్చును. ఇంతకన్న వీలైనమార్గము మతియొకటినుండనేరదు. పలకాడు నుండేపల్లివయిన ఆంధ్రప్రదేశ్ కాటపట్టు, ఆంధ్రయోధులు ఆంధ్రులయొక్క స్వ్వైచలను కాపాడుటకు మున్నోకతలే వారియొక్క రక్తమును ప్రసించిన రణరంగము. అట్టి రణభూమిని ఈ మహాయుద్ధసందిగ్ధ సమయమున ప్రతి యాంధ్రుడును త్రొక్కి ఆబలవరాక్రమము, వైర్యవైర్యములు, మనోబలము అలవరచుకొనవలసిన మహా మయముగాన గుంటూరుమండల వాస్తవ్యులందఱు వేసవేలుగా వచ్చి ప్రాచీన వీరాగ్రేఖల కథలను వినియు, వారిసంతతివారిని కనియు పరికిరణమును పోగొట్టుకొనుదురు గాక!—గుంటూరుపురవాసి.

సివిల్ కోర్టులు.

గుంటూరు జిల్లాలోని వ్యాజ్యముల సంఖ్య (లిటిగేషన్) 1 దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. బాపట్ల, తెనాలి, గుంటూరు గ్రామములలో ఒక్కొక్క పట్టణములో రెండేసి మునగలు కోర్టులు గలవు. గుంటూరులో వేంకటేశ్వర లాభురవ మతియొక మునగలుగూర్చు పెట్టుటకు నిశ్చయించినారని వినుచున్నాము. ఇంతకంట గుంటూరునందు ఒక జిల్లాకోర్టు మూడు సబ్ కోర్టులు, రెండు మునగలు కోర్టులు నున్నవి. రాజోవు యనసలు కోర్టుతో మూడు మునగలు కోర్టులు కాగలవు. ఇన్ని కోర్టులు ఒకే ప్రజ్ఞేశున పెట్టుటవలన ప్రభుత్వమువారికి ఏమి లాభమో మనకు తెలియదు. కాని వ్యాజ్యకారులకు మాత్రము గవ్వము, శ్రమ, ధనవ్యయము అధికము.

మూడు సబ్ కోర్టులు ఒకే ప్రజ్ఞేశులలో నుండుటవలన కక్షిదారులు జిల్లాయొక్క మూల ప్రజ్ఞేశుల నుండి అనేక వ్యయ, ప్రయాసల కోర్చి రావలసి వచ్చుచున్నది. ప్రజల యొక్క మేలు, సౌకర్యము కోరిన పక్షమున ఈ మూడు సబ్ కోర్టులలో సొక సబ్ కోర్టును బాపట్లలో గాని మతియొక యితర ప్రజ్ఞేశులలో గాని యొంచిన భాగండును. ఈ జిల్లా కోక సబ్ కోర్టుమాత్రమే భాయవడిట్లు తెలియుచున్నది. వ్యవహారము కూడ మూడు సబ్ కోర్టులకు సరిపావు సంతయున్నప్పుడు ఏల, ఒక సబ్ కోర్టు మతియొక ప్రజ్ఞేశునకు మార్చగూడదు. అటులు చేసిన ప్రజలకు ఎంత సౌకర్యముగా నుండునో వేరగ చెప్ప నవసరము లేదు. అధికముగా నేర్పాటు చేయబడిన మూడు మునగలు కోర్టులకు భాయము చేసి ఒక కోర్టు లేవలెనను, రెండవది సత్రేపల్లిలోను మూడవది గురజాలలోను ఏర్పరచిన ప్రజలకు ఎంతయో సౌకర్యముగా నుండును గాన మాజిల్లా జడ్జిగారు ఆలోచించి ప్రజల సౌఖ్యము కోరి ఆయా ప్రజ్ఞేశులలో మునగలు కోర్టులను ఏర్పాచేయునట్లు ప్రాజ్ఞేశులకును, ప్రభుత్వము వారికిని వ్రాయుదురు గాక యని కోరుచున్నాము—విలేఖరి.

దక్షిణాఫ్రికా
భారతీయుల దురవస్థ.

పై క్రింది క్రింద లిఖించిన వ్రాతలకు ప్రత్యేకముగ సంబంధించిన వ్యాసము జూచిన, సంగ్రామ మంతరించినను, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల దురవస్థ యంతరించినటుల స్పష్టమగుచున్నది. హిందువులపై శ్వేతవర్ణులకుగల ద్వేష మణుమూత్రమును తగ్గలేదు. దక్షిణాఫ్రికా సమస్య, గాంధీమహామహు డాదేశమానుండి వెడలి వచ్చునపుడు మరి మృరింపబడినటులనే ఎంచబడెను. ఇంకను చిల్లర పోరాటము లున్నను, అయ్యది కాలక్రమమున సమసిపోవునని యూహించబడెను. సంగ్రామాంతరము, హిందూదేశమునకు ప్రబలలాభములు చేకూరు నని, భారతీయులు మురిసినట్లులనే, దక్షిణాఫ్రికావారును తమ విమోచనము చేరువలో నున్నటుల నుద్విహారిరి. సంగ్రామము ముగియగనే, భారతదేశమును నిర్బంధశాసనము లెదుర్కొనినవి. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల కడగండ్లు పూర్వపు రూపము దాల్చినవి. ఈవైప రీత్యమున కేయ కారణమో తెలియకున్నది. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు, తమ కష్టములను భరింప జాలక తుట్టుతుడకు, ప్రథమ దక్షిణాఫ్రికా హైందవ సమావేశము నేర్పరచిరి. దక్షిణాఫ్రికా యూనియను భాగము లన్నిటినుండియు ప్రతినిధులెన్నికొనబడిరి. ప్రతినిధుల నన్నికొనుటకు జరిగిన సభలలో, ప్రజల కష్టము లన్నియు స్పష్టముగ వివరింపబడెను. భారతీయ సమావేశమునందంగీకరింపబడిన తీర్మానములలో, ప్రజలు వదుచున్న బాధలన్నియు యూనియను ప్రభుత్వము వారి దృష్టికి తేటచెను.

ఈ క్రింది తీర్మానములు ప్రజల యిబ్బందులను తేటపడుట గలవు.

“దక్షిణాఫ్రికా యూనియను నిర్మించబడిన నాటినుండియు, బ్రిటిషు ఇండియను పౌరులు పొందిన లాభ మత్సల్యము. బ్రిటిషు ఇండియనులను వేధించుచున్న న్యాయశాసనములను, అందు ముఖ్యముగ యూనియనులలో నొకచోటినుండి వేరొకచోటికి ప్రజల సంచలనమును నిరోధించెడి శాసనమును రద్దు గావించవలెనని, ఈ సభవారు యూనియను ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.”

“ఇండియా, యూనియను ప్రభుత్వములవారు ఇండొచరు వద్దలిని తీసివైచినందున నేటాలులో గూడ తత్సంబంధమగు శాసనమును రద్దు గావించవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.”

“దక్షిణాఫ్రికా యూనియనువారు, బ్రిటిషు ఇండియను పౌరులకు గావించిన యన్యాయములను గుర్తించి, అట్టి యన్యాయములను వారు తొలగింప నంతవరకు, జర్మను పశ్చిమాఫ్రికా భాగమును, యూనియను ప్రభుత్వము వారివరము చేయవలదని యీ సభవారు సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారిని, ఇతర మిత్రమండలిదేశములను కోరదలచిరి.”

ప్రతినిధులందఱు కలసి ఆంతరంగిక మంత్ర యుగ సర్ థామస్ వాట్ గారియొద్దకు తమ తీర్మానములను సమర్పించుటకై రాయబారము వెడలిరి. భారతీయుల నింతటి కడగండ్ల పాలు తేసిన దక్షి

ణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికి జర్మను కాలనీల పరిపాలనము నప్పగించుచో, అక్కడనున్న భారతీయులెంతటియవస్థల పాలగుదురో ఊహించవచ్చును. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి విషయమై దూరమాలించి, భారతీయుల దుస్థితిని ముందు తొలగించి, వారిహక్కులను నిలువబెట్టి ఆక్షేపిక్రొత్తభూములను దక్షిణాఫ్రికావారి పరము చేయుట న్యాయము.

దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయు లింకను కూలి వారలక్రిందనే పరిగణింపబడుచున్నారు. రైల్వే బండ్లయందు, సిగ్గితస్థలములలో మాత్రమే భారతీయులు కూర్చొననట్లులు. ఆ న్యాయము సత్వక్రమించినచో రైల్వేయందోగి యెవరయినను, భారతీయులను రైలుబండినుండి లాగివేయవచ్చును. గాంధీగారి కుమారుడు, ట్రాంబండ్లలో ప్రత్యేకముగ నిర్దేశించబడిన ప్రదేశమున కూర్చొనుటకు నిరాకరించినందువలననే ఇపుడు విచారణలో నున్నాడు. బోయరుయుద్ధమునకు పూర్వముండెడి యిబ్బందు లింకను నిలిచియే యున్నవి. కొంత ప్రదేశమందలి భూమిని భారతీయుల కేవిధముగను నన్యాయక్రంతము చేయగూడదని, ఇదివఱకు శాసనముండెను. అది ఇపుడును నిలిచియున్నది. వివాహము, వారసత్వముల గూర్చిన యిబ్బందు లింకను నిలిచియేయున్నవి. భారతీయులను పోలిక వట్టుటకు, బొలసవేలిముద్ర దీసికొను నాచార మొకను తొలగిపోలేదు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ సమావేశమున ముచ్చటించుచు, ముఖముపై మేలిమునుగు వైచి కొనెడి యాచారముగల హిందూమహమ్మదీయస్త్రీలను పోలికవట్టుటకై, యుద్యోగు లాముసుగులను ముఖములనుండి తొలగించుచుందురని, బహుచాగారు విషాదముతో దెలిసిరి. ఇట్టిదుస్థితి భారతీయులకు మిగుల నవమానకరముగ నుండకమానదు. దక్షిణాఫ్రికాలోని కేతెంచుటకు తాత్కాలికాంగీకారపత్రముల నిచ్చెడి వద్దతి ఖయిదీలకు వర్తించెడి వద్దతివలె నున్నది. ఏ భారతీయునికైనను, మైనరుకుమారులు హిందూదేశముననుండి, ఆతను ట్రాన్సువాలులో చనిపోయినయెడల, మైనరు కుమారులు ట్రాన్సువాలులోనికి వచ్చుటకు వీలుండదు.

ఒకభారతీయ డిటేవల నేటాలులో జనిపోవుచు నేబడివేల రూప్యముల విలువగల ఆస్తిని విడిచిపెట్టెను. ఆస్తికి ఎగ్జిక్యూటరులు నియమింపబడిరి. కాని, వారసులు మారిషస్ ద్వీపమునందును హిందూదేశమునందును నివసించియుండిరి. ఆస్తి పరిపాలనము చక్కగ కొనసాగుటకై, మూడు మాసములు మాత్రమే దక్షిణాఫ్రికాలో నుండు మని వారసులు ప్రభుత్వమునకు దరఖాస్తుబెట్టిరి. అవసరమగు జామీను నిచ్చడమనిగూడ తెలిసిరి. యూనియను ప్రభుత్వ మందుల కంగీకరింపక వారి రాకనునిషేధించెను. ట్రాన్సువాలులోనొక పెద్దపట్టణమునందు, భారతీయవర్తకు లొకరు చనిపోయిరి. వీరిబాధువుల నేకులు దక్షిణాఫ్రికాలో నున్నను, 9 వత్సరముల కొనుదు మాత్రము హిందూదేశమునందుండెను. ఈ బాలుడు దక్షిణాఫ్రికాలోని కేతెంచుటకు వీలు గలుగకపోయెను. భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికా విశ్వవిద్యాలయములలో ప్రవేశించి చదువుటకు వీలులేదు. భారతీయులు బానిసలతో తుల్యులైన కూలీలుగ నుండుటకు తప్ప నంతకన్న వారి కెక్కుడుస్థానము దక్షిణాఫ్రికాలో నొసగబడుటలేదు. ఎంతకాల మీదుస్థితి ప్రబలవలెను? ఆఫ్రికాలోని భారతీయుల కెన్నటికయినను విమోచనము కలదా యని, సందియము గలుగుచున్నది. తమ స్థితిని చక్కబరుచుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనునటుల, మాతృదేశీయులు కృషిసలుపవలెనని, దక్షిణా

ఫ్రికా విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు. కాని, మాతృదేశమువారు, స్వంతకష్టములను నివారించికొనుటకే శక్తి లేకున్నారు. నిర్బంధశాసనములు తొలగునటుల, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారిని పురికొల్పుటకు, చేతగాక యున్నారు. అట్టిస్థితిలో అన్యదేశములలో కడగండ్లబడుచున్న సోదరుల కష్టములను నివారించుటకు, వీరికి సాధ్యమనునది దోచదు.

హార్డింజ్ ప్రభువుగారి కాలములో హిందూదేశీయులు ప్రబలాదోశనమును సలిపి, హార్డింజ్ ప్రభువుగారి సాయముతో కొంతవఱకు సమాభాసము కుదురునటుల చేయగలిగిరి. కాని దాని ఫలితమిపుడంత గాన్నించుటలేదు. తిరిగి మతియొకమా రుదోశన సలిపి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సాయముతో దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారిని కొంతవఱకు బలవంతకరుకు వచ్చునని యూహించినను, అందువలన శాశ్వతలాభ మొద్దయెనను గలుగునా? మఱి కొలదిదినములకే పరిస్థితులు వెనుకటిమాగ్గము బట్టవచ్చును. ఇట్టి తాత్కాలిక ప్రతిక్రియలవలన లాభము గలుగునని దోచదు. భారతీయులను దక్షిణాఫ్రికావాసులు గౌరవింపవలెననిన, భారతీయులు వారితో బాటు సమానస్థాన మొక్రమింపవలయును. భారతీయులను చూచినంత చురుకైనగ, స్వాతంత్ర్య మనుభవించుచున్న యితరజాతులను దక్షిణాఫ్రికావాసు లెనను చూడజాలరు. దక్షిణాఫ్రికావాసులు స్వదేశములో నెటుల బ్రవర్తించగలుగుచున్నారో, భారతీయులు గూడ స్వదేశములో నెటుల శాసించుట కధికారము గలిగియుండుచో, భారతీయుల కర్మగౌరవము సామ్రాజ్యమునందంతటను జాపబడును. భారతీయులక్షేమమును, సామ్రాజ్యక్షేమమును కాపాడాలనుచో, భారతదేశమునకు సధినివేశ రాజ్యమునా? బాటు సామ్రాజ్యమునందు సమానస్థాన మోరగుట ముఖ్యవసరము. సంత్వప్తికరములగు సంస్కరణములు దేశమునకు త్వరలో ప్రసాదింపబడవలసిన కారణ మిపుడయినను తేటతెల్లము గాక తప్పదు. భారతదేశము స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము బొందనంతవఱకు, అధినివేశ రాజ్యములందు భారతీయుల సమస్య సంత్వప్తికరముగ బరిష్కరింపబడు నని విశ్వసించవలయు.

గ్రామపంచాయతీ చరిత్ర

ఇ. వి. సుందరరెడ్డి గారు, దక్షిణాఫ్రికా మండలము విల్లిపురము తాలూకాలోనున్న రాంబాకం గ్రామపు పంచాయతీచరిత్రను ప్రకటించిరి. ఈ పుస్తకము, పంచాయతుల యభివృద్ధి నాసించువారలకు మిగుల మనోహరముగ నుండగలదు. ఈ పంచాయతీ 1913 సంవత్సరము 6-వ జూను తేదీన గ్రామములచే నేర్పాటు గావించబడినది. గ్రామపరిశుద్ధ్యమును చక్కబరచి, విద్యాభివృద్ధి గావించుటకును, శుభ్రమగు నీటిసమృద్ధిని చేకూర్చుటకును, చెఱువునకు నీరుదెచ్చుకీ కాలువలను బాగుజేయుటకును మొదలగు సుద్దేశములతో నీ పంచాయతీ స్థాపితబడినది. చేపలు, రెల్లుగడ్డి, వంటకొలత, బిచ్చికదానములు, బోర్డుల సహాయము, మొదలగు వాటిమూలమున గాబడిని సంపాదించుట కేర్పాటు చేయబడెను. మొదటి వత్సరమున, టన్నెలు నిర్మాణము, చెఱువునకు నీటి సస్టె, రోడ్డుమార్గములు, నీటికాలువలో మురుగు దీసివైచుట, దీపముల బెట్టుట మొదలగు వనుల నిమిత్తమై పంచాయతీ కృషిసలిపెను. పంచాయతీ దార్లు విఘ్నలలో దీపముల బెట్టించుటకు, తాలూకాబోర్డువారు సాయపడవలెనని గోరిరి. లోకలు

భాగ్యవా రిందులకు గ్రాంటును మంజూరు చేయ మని కోరినను, ప్రభుత్వము వారిం కను గ్రాంటు మొత్తమును మంజూరు చేయలేదు. గ్రామములో పోస్టాఫీసు నొకదానిని పెట్టింపవల యునని, పంచాయతీవారు మిగుల ప్రయత్నించిరి. కాని, పోస్టు ఇన్ స్పెక్టరుగారు ప్రతికూలముగ వ్రాసినంతమాత్రముచే ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు మంజూరు చేయలేదు. 1917-వ సంవత్సరమున ఎన్నికలు తిరిగి జరిగెను. పోరంబోకు భూములు, రోడ్డుప్రక్క చేపలకుంటలు, తోపులు మొద లుగ వాటిపై సభికారమును, వాటినుండి వచ్చే యాదాడుమును, తమ కొనగవలయునని, పంచా యతీదార్లు కోరిరిగాని, జవాబేమియు నొసగబడ లేదు. ఇన్ ఫార్మల్ పంచాయతీలలో రాంబా కముగూడ పిమ్మట చేర్పబడెను. ఈ గ్రామ పంచాయతీ చరిత్రను జదివిన, పంచాయతీలు దేశమున కుపకారము గలిగింపగలవని స్పష్ట పడును. కాని వీటి యుపయోగ మింకను విస్త రింపవలెననిన, వీటికి కరిపాలనాధికార ముండుట యత్యవసరము. అదాయపు రాబడికి తగిన వసరు లేర్పడవలెను. ఆర్థికసమృద్ధి లేనిచో, ఏ పంచా యతీయు, సంత్వప్తికరముగ బనిచేయుటలను. పంచాయతీల విజయమునకు సుందరరెడ్డిగారు కొన్ని పరతులను సూచించుచున్నారు. ప్రథమ మున పంచాయతీకి దగిన గ్రామము నేర్పరచుకొన వలయును. అగ్రామము, కడిలు లేని గ్రామ ముగ చూడవలయును. సహకారసంఘము లిది పరికాగ్రామములో బాగుగ పనిజేయుచున్నచో, అట్టిగ్రామము తగినదని ఎంచవచ్చును. పంచా యతీదార్లు ప్రజల విశ్వాసమును చూపకొనినవారు గ నుండవలెను. ఏ గ్రామమునం దయినను అట్టి పంచాయతీదార్లు లభింపరని భయపడ నవసర ముండదు. పంచాయతీకి నిజముగ సభికారబాధ్య తల నొసగవలయును. నామమాత్రావశిష్ట మగు సభికారముల నిచ్చి ప్రయోజనముండదు. ఏపంచా యతీయైనను, దాని స్వంతమార్గముల ననుసరించి పెరుగుట కవకాశము లుండవలయును. ఈ మార్గ ములు పరిశీతుల ననుసరించి సహజముగ మారు చుండును. పంచాయతీ లభివృద్ధి జెందునటుల సహాయము జేయుటకై, ప్రత్యేకపు శ్రమలును చేయబడవలెను. స్థానికసభలును, ప్రభుత్వము వారును కొంత సహాయము జేయచిచో, పంచా యతీలు వాటంతట నని త్వరలో జెరుగనేరవు. కార్యముల నన్నిటిని సక్రమముగ నెఱపేర్చుటకు, ఆర్థికసమృద్ధిని పంచాయతీల కొనగవలెను. ప్రారంభదశలో, పంచాయతీలకు కన్నుల విధిం చెను సభికార మిచ్చుట సమంజసము గాకపోయి నను, ప్రజల యంగీకారముచేసిన కన్నుల విధించి రాబడిని వృద్ధిజేసికొన నీయవచ్చును. ఈ గ్రంథము నందు, ఉపయోగకరములగు విషయము లనేక ములు చేర్పబడినవి. సుందరరెడ్డిగారు సూచించిన పద్ధతుల నవలంబించుచో, గ్రామపంచాయతీలు విజయము నొందక తప్పవు.

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి సహాయము.
కర్నాటకపత్రికకు, సయ్యను అబ్దుల్ ఖాదరు గారు బెంగుళూరుండి యిటుల వ్రాయుచున్నారు:
“నా కుమారుడగు సయ్యను అహమ్మదు మాడల్ హైస్కూలులో జులైపురు, మైసూరు లోవరుసెకండరీకరీక్షకు దరఖాస్తు జెట్టెరు. స్కూ లు హెడుమాస్టరుగ దస్తగిరిగారు, విద్యార్థులనాట టిక్కెట్టుల నన్నిటిని గైకొనిరి. కాని, వారు నా కుమారునిపై సద్యావము గనుపరుపకుండుటచే, వానికి హాటెట్టిక్కెట్టు నీయక నిలిపియుండిరి. ఈవిష యము, వై యధికారులకు తెలుపబడెను. స్కీలు

ఇన్ స్పెక్టరుగారు, హాటెట్టిక్కెట్టును నా కుమారున కీయింప, హెడుమాస్టరుగారిని గోరిరి గాని, ప్రయోజనము లేదయ్యెను. విద్యాశాఖకు ఇన్ స్పె క్టరు జనరలుగ నున్న రామలింగారెడ్డిగారి కీవిష యమై వ్రాసితిని. హాటెట్టిక్కెట్టు లేకుండ నా కుమారుని పరీక్షకు రానీయవలసినదని వారు పరీక్షల సూచరింబుంజెంటుగారికి వెంటనే వ్రాసిరి. నేటి ఉదయము ఈ యుత్తరువు నాయుంటి కంప బడెను. అప్పటికి పరీక్ష జరుగుట కొక గంట కాలము మాత్రమే వ్యవధియుండెను. మైసూరు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారివలె, ప్రతివిద్యాశాఖా ధ్యక్షులును ఉదారభావము జూపుచురగాక యని కోరుచున్నాను.”

వార్తాపరిశోధనము

ఇటీవల జరిగిన కలవరపు సందర్భమున, దేశ మధ్యమున గూడ, వార్తాపరిశోధనము గావించ బడుచుండెను. అది యిప్పుడు తీసివేయబడెననియు, యద్దసంబంధమున విధింపబడిన వార్తాపరిశోధ నముగూడ తొలగింపబడె ననియు, వార్తల బంపు వారుగాని, వార్తల ప్రచురించువారుగాని, దేశ రక్షణ శాసనముక్రింద స్వంతబాధ్యతను తీసికొన వలెననియు, తెలుపబడినది. ఇంతటియండి యైనను, ప్రజల దృష్టికథమునకు మరుగై యున్న విషయము లనేకములు మరుగుపడి సత్యనిరూపణకు బోడ్చుచు నని యూహించెదము.

స్త్రీస్వాతంత్ర్యము

మైసూరు ప్రజాసంఘమున, బడ్జెట్ పై దీర్ఘ చర్చ జరిగెను. ఆసందర్భమున గిర్నాజీరావు గారు, స్త్రీలకు ఎన్నికస్వాతంత్ర్య ముండవలయు ననియు, స్త్రీవిద్య యభివృద్ధిగాంచుటకు, విద్యా శాఖ కధ్యక్షురాలుగ స్త్రీల నొకరిని నియమింప వలయుననియు, హెచ్చరించిరి. స్వదేశసంస్థా నములలో సయితము స్త్రీస్వాతంత్ర్య సమస్య ఎల్లర దృష్టి నొకర్పించుచుండుట శుభావహము.

కా. భుర్ గ్రీగారి నిర్బంధము.

కారవనీయులగు భుర్ గ్రీగారు అరెస్టు గావించ బడిరిను వార్త నిజముకాదని తెలిసికొనుటకు సంత సింపుచున్నారుము. వాంగ్మహము శోధింపబడిన మాట సత్యమే గాని, వారు అరెస్టుమాత్రము గావించబడలేదని, అసోసియేటెడు ప్రెస్సువారు దెలుపుచున్నారు.

స్థానిక వార్తలు

మదరాసు కార్పొరేషను సభ:—ఈ సభకమ యన, పి. జం. శిల్పాన మొదలియారుగారు మదరాసు కాప నిర్మాణ సభ్యత్వమున కభ్యర్థులుగ నుండ నిశ్చయించిరి.

కాలక్షేపము:—రేపు సాయంకాలము 4 గంటలకు మైలాపురము కహా శిల్పర స్వామివారి జేవాలయ గమీషనున కున్న గోపాల నాయకరుగారి పాఠశాలయందు బ్రహ్మశ్రీ వారాయణ భాగవతముగారు “కైకేయ ప్రబోధము”ను గురించి కాలక్షేపము చేసెదరు.

శాసనసభాయెన్నికలు:—గంజాము, విశాఖపట్టణ మండలములలోని జిల్లా, తాలూకాబోర్డు మున్నగువాని పక్షమున శాసనసభాసభ్యులుగ నుండ దలచుకొంటిని. నేను “అహ” యను ఉరియా వారపత్రికా సంపాదకుడను; బరం పురము ముగ్ధిసిపాటికి ఉపాధ్యక్షుడను. శిశుభూషణ రథో బరంపురము.

న్యాయమూర్తులు కూట్టుప్రూటరుగారు:—ఉత్తర హిందూస్థానములో జరిగిన అల్లరుల విషయమున పరి శోధనము చేయుటకై కూట్టు ప్రూటరుగారు నైమచ

ద్యుటీమీద నియోజితులైరనియు, వీరు మొన్నటిదివఱకు బొంబాయి మెయిలుమీద కడలిరకము “న్యాయాదీయా” పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:—స్త్రీలసభ స్త్రీలకు మాత్రము:—ఈ సమాజపు సప్తమవార్షికోత్సవ సందర్భమున 1919-వ సంవత్సరము మే నెల 6-వ తేదీ సోమవారము సాయంకాలము 5 గంటలకు గోవిందపునాయుని వీధి, 214 నెం. సౌందర్యచూడనందు ఒక స్త్రీలసభ సమా జేశచును. భక్తిజ్ఞానవిషయములందొక్క కొన్ని యుపన్యాస ములు తెలుగు ఆజరభాషలయందు దియ్యబడును.

ఒకవివాహము:—ఏప్రిల్ నెల 27 తేదీ సాయం కాలము 5 గంటలకు మదరాసులోనున్న ఇంగ్లీషునైకిలు ఇంపౌంట్ గుకంపెనీ ప్రాప్తయిట్లగు వార జానీ నూర్యా రావు పంతులుగారు తమ కుమారుని వివాహసందర్భమున తిరుకల్గిడియందలి స్వగృహమున నొక అల్పవయస్విని గావించిరి. శ్రీ మునగాల రాజాగారు, పేరి వారాయణ మూ ర్తిగారు, కా. వాగేశ్వర రావుగారు, చల్లా శేషగిరి రావు గారు, బుర్రా సత్యవారాయణగారు, ఉత్తమ లక్ష్మీవారా యణగారు, జంధ్యాల వారాయణ మూర్తిగారు, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమ రావుగారు, బి. ఏ. నరేశ్వరగారు, మున్నగు వారనేకులు పురప్రముఖులు విచ్చేసిరి. అల్పవయస్విని కంతర మన పాటకచ్చేరి జరిగెను.

సంస్కార వివాహము:—నిన్న రాత్రి పురకవా కయందు సంస్కార వివాహముచోత్సవము జరుగప్రకటనగా జరిగినది. కుడు శ్రీ దేవగళు రామారావు ఎం. ఏ. వి. సి. ఎస్. గారు కార్యకర్త బాప్తాన్ముఖ. ప్రకృతము కృష్ణ అడి వనలు మేజిస్ట్రేటుగానున్నారు. కథువు శ్రీమతి హంతుగారు గతనంకత్సరము బి. ఏ. ఆమెను కరీక్షలో వాదజేర కృతము ప్రభుత్వమువారి శ్రీకళాశాలయందు ఆంగ్లభాష వాఙ్మ యోజనాసభ రాజుగానున్నారు. కాశ్యూర బాప్తాన్ముఖు, పెరెంటూరు కమ్మమధుసూరు యద్యోగిలుగానున్న హంతు గారి పుత్రికారత్నము. వివాహమునకు కథావరుల బంధు మిత్రాదు లనేకులు విచ్చేసి సంస్కార వివాహముట్లు కథ ఆభిమానమును చూపెట్టిరి.

గుంటూరు మంలసభలు.

మే నెల 9, 10, 11 తేదీలయందు మహారాజశ్రీ చోర గుడి కెంకటాద్రి పంతులు, మహారాజశ్రీ చల్లా శేషగిరి రావు పంతులు, మహారాజశ్రీ కొండుగొట్టి గోపాలకృష్ణయ్య పంతులుగార్లు ఆధ్యక్షతక్రింద కురుసగా గుంటూరు మండల రాజకీయ, సాంఘిక, గ్రంథాలయసభలు వాచేపల్లి గ్రామ మందు జరుపబడును.

జెజువాడలో రాత్రి 10-20 బజలుజేరి కరకవాపు పేటలో 8 గంటలకు చేర రైలుమీదకచ్చియెడల జబ్బూల మీద ఉదయం 10 గంటలకు వాచేపల్లి చేరవచ్చును.

ఆంధ్రవాణి - బరంపురము.

ఆంధ్రగుండలములందు గల యాంధ్రుల యొగజేయబడి వృద్ధికై ప్రతిమండలమునందును స్థానిక వార్తా పత్రికలకు బ్రయించుట యవసరము. వృద్ధిని జేసిన కృష్ణ గుంటూరు గోదావరి మండలములందు స్థానిక వార్తాపత్రికల మంచిని గలవు. నెల్లూరు బల్లారి కడప విశాఖపట్టణములందు స్థానిక పత్రికలను ప్రయించుటకు ప్రయత్నములు జరిగినవి. ఇప్పుడు గంజాము మండలమునందును శాంధ్యమున స్థానికపత్రికను ప్రయించుటకై చేయబడుచున్న ప్రయత్నము గంధ్రవ నీయము. బరంపురమునందు ప్రయించుటచున్న ఆంధ్ర వాణి యను పాఠపత్రిక ఆ ప్రాంతమునందు గల యాంధ్రుల తనను నితర ప్రాంతమునందు గల యాంధ్రులకును సాహచర్య మును గల్పించుటకు శాంధ్యుల జేయబడినట్లుగ పాటుపడు చున్నది. ఆంధ్రవాణి పత్రిక ఎందుమియనముల క్రైతము ప్రారంభమైనది. ఈ పత్రికయందు గాజకీయ సాంఘిక ఆర్థికవిషయములు స్వతంత్రవృత్తితో విమర్శించుచున్నవి. ఈ పత్రికయందు నిష్కముముగ దేశభక్తియమున కనవర మైన రాజ్యాంగసంస్కరణములు నిరూపింపబడు చున్నవి. పత్రికాభావించు సంతయును ఎమ్. ఎస్. వారాయణ రావు గారు వహించుచున్నారు. చిరకాల మిట్టిభారమును నెఱచే విహించుట ఎవరికేని సాధ్యము గాదు. కర్తవ్యకాలము నందు పత్రికాకరకమును చేయు జరు లంఘనవలె నుండును. ఆంధ్రదేశీయులందరును ముఖ్యముగ గంజాము మండలవాసు లందరును పత్రికకు తగిన ప్రోత్సాహము నొసగి పత్రికా నిర్వాహకుల భువనంకల్పమును సఫలము చేయుటకు ప్రోత్సా హులు.

ఉత్తర హిందూస్థానములో
పైనికాననమును రద్దుచేసి
శాంతిసాధనచేయ వేడుట.

నిన్నటిదినము సాయంత్రము 5-15 నిమిషములకు గోఖలే భవనమున ఉత్తర హిందూస్థానములో జరిగిన గందరగోళములను గూర్చి విచారించి, ప్రజల దౌర్జన్యములకు ఖండించి, పైనికాననమును రద్దుచేయవలసిన దని కోరుచు చుదరాను కాంగ్రెసుసభవా రోకపారసభ గావించిరి. మా॥ రా॥ బి॥ డి॥ రంగారావు గారు రధ్యక్షత వహించిరి.

హిందూ ప్రతిపక్షములు కన్పరి రంగఅయ్యంగారు, లాడ్ గోవిందరావుగారు, డి॥ ఎమ్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, డి॥ వి. గోపాలస్వామి మొదలయ్యారు. మా॥ రా॥ బి॥ డి॥ ఎమ్. కర్మగారు, కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు, ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు, నేలము రాజగోపాలాచార్యగారు, చక్కలాయ శ్రీకృష్ణగారు, అల్లాడి కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు మున్నగు సభ్యులు సభ నలంకరించిరి.

లాడ్ గోవిందరావుగారు పాదించిన తరువాత మా॥ రా॥ బి॥ డి॥ రంగారావు గారు రంగ్రాసాధిపత్యము వహించిరి.

అధ్యక్షులు

1918 సంవత్సరములోని కార్యసాధనములను, 1919 సంవత్సరము ఏప్రిలు నెలలోని ముఖ్యవిషయముల తారతమ్యమును జూపిన ఆలోచించినయెడల, చాల విచారకరమును విషయములు మనకు తెలియించెను. గతవత్సరము జూన్ మాసమున కేంద్రీకృత విభాగమును ఢిల్లీ సమావేశములో వివరముల వివరించిన భారతీయులు, అతి త్వరితమున విప్లవకారులగుట చాల విచారకరమైన విషయము. మనము పై విషయములనుబట్టియే విచారించెము. కొలదికాలములో పార్లమెంటుసభలో ప్రజాపెట్టుటకు సంస్కరణ చట్టమును ఆంక్షముతో చర్చించు సమయమున, విప్లవము, కఠిన కాననములను గూర్చి విచారించవలసి వచ్చినది. భారతీయుల రాజధర్మిని కొనియాడుచు పరిపాకము రాజధర్మి, విశ్వాసములను మెక్కి వక్కాణించిరి. యూరపుఖండ వాసులను భారతీయుల రాజధర్మిని ప్రదర్శించిన తరువాత భారతీయులకు సంస్కరణములు వాగ్దానము చేయబడెను. ఈ సంస్కరణ వాగ్దానము వలన మనలోను మన రాజకీయ కక్షిచారులలోను అంతఃకలహములు బయలుపడినవి; మనకక్షిచారులను సంతోషపెట్టుటకు రోలులు చట్టము ఆమోదించబడెను. రోలులు చట్టములు ఆమోదించగ నే, సత్యాగ్రహోద్యమము దీని నకు సరించెను. ఈ క్రమము ననుసరించి గందరగోళములు బయలుపడినవి. ప్రభుత్వమువారు, ఈ కల్లోలములు సాగ్యభౌముని ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలగా బయలుపడినవి ప్రకటించుచున్నారు. నిత్యముగా ఆలోచించవలసిన విషయము ఏమనగా ప్రజలు, ప్రభుత్వమువారు వివరితమైన భయము జెంది ఈ గందరగోళముల స్వభావమును సరిగా కనుగొనలేకపోయిరి. వర్తమాన పరిస్థితిని ఆలోచించి, పరిశీలించుట మీ ప్రధానధర్మము. యుద్ధములను ఏర్పడిన పరిస్థితులను, జేతనులను బంతలను ఆర్థికవిషయ వివరితముగమున్నది. వర్తమాన పరిస్థితిపూర్వకమున పండక మొదలు బయలుపడినవి. జేతనులందరినీ అసంతృప్తి పరిస్థితియందుకు. వివిధరాష్ట్రపరిపాలకుల కఠినకాననములతో ప్రజల అసంతృప్తి మరియొక విభజనకొన్ని రాష్ట్రములలో మారినది. అన్ని సమయములలోను పొగరు మోటులుగలరు. నిర్ణయముగా పొగరుమోటు చర్యలను చేయవచ్చును. వర్తమాన జేతనపరిస్థితులను బట్టియు, ప్రజల భావోద్దేయమును బట్టియు ఆలోచించగా, ప్రజలకు కోపము కలిగించు ఏయద్యమము నైనను ప్రజాపెట్టుట చాల తెలివి తక్కువ అని నా అభిప్రాయము. ఆంగ్లోయండియను సాయముల జేతనులో రాజద్రోహము యున్నయెడల వారియద్యమము వృద్ధికొనుడ, ప్రారంభ దశయంతే సత్యాగ్రహోద్యమము జరిగిన పరిచేయవచ్చును. గత కొలది వాసరములలో చాల విచారకరమును చారుణచర్యలుజరిగినవి. ప్రజాసాయము గావించిన దౌర్జన్యములకు నేను చాల సిగ్గుపడుచున్నాను. రాజకీయ విషయములకు బయలుపడిన ప్రజలలో, ఇట్టి ఘోరకృత్యములు చేసిన బహుముఖుడయ్యెదరుని ఐదవకొనుటకు చాల సిగ్గుచున్నది. అత్యుపసరము, అపా

మృదావారు మున్నగు స్థలములలో ప్రజల ఆస్థులు అంతము నష్టముగాబడెను. యూరోపియనులను చంపబడిరి. నేనునలు బ్యాంకియలొక్క యూరోపియను చంపబడెను. నేనునలు బ్యాంకులోని పరిష్కరము చంపబడిరి. మనము ఈ దారుణచర్యల విషయమై కొలదిగా ప్రసంగించుటకు ప్రయత్నించినలాభ మేదియును లేదు.

పైనికాననము.

పైనికాననమును ఉపయోగించుట గూర్చి మనము సరిగా ఆలోచించినయెడల, బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములోని ఇతర భాగములలో పైనికాననము తెలిసినప్పటికీ, ఆంగ్లేజీయులకు మాత్రము ప్రస్తుతము తెలియదు. పైనికాననము అనగా తెలియకుండ ప్రభువు ఇట్లు వివరించెను. "పైనికాననము అనగా జేతను ఏ నీటిని చట్టములకు తేరుకుట, జేతనుల యను సైన్యాధ్యక్షుని ఇష్టముగా నుండును. ఈ పైనికాననములున్నంత కాలము నీటిని చట్టములు అవలంబించు తెలిసిరి. ఆంగ్లేజీయులకు అనేకమందిల మైక్ల దూరమున ఈ చర్యలు జరిగినవి. పైనికాననము ఈ స్థలములలో ప్రకటించ బడినది. ఇవట జరిగిన అన్ని విషయములను బ్రిటిషు ప్రజలకు తెలియవలసినది. ఇట్టి సంవత్సరములందు పైనికాననము ప్రజాపెట్టుటకునేదా అనువిషయముల నిర్ధారణ చేయుటకు వారికి తగిన శక్తి లేదు. పైనికాననము అనగా జేతనులోని అన్ని న్యాయచట్టములు తాత్కాలికముగా రద్దుచేయబడెను. బ్రిటిషు ప్రజలకు పైనికాననము విషయమును నిర్ధారణ చేయుటకు శక్తి లేకున్నను, పైనికాననము ప్రజాపెట్టుటకు ఇంకను ఈ కాననమును ఆచరించుటకును వ్యత్యాసమును చక్కగా గ్రహించగలరు. అత్యవసరము వచ్చినప్పుడు పైనికాననమును ప్రకటించుట న్యాయమే. గతకొలదివారములనుండియు వచ్చిన తల్లితలను జూడగా, జేతనులో కొంత భరితమైనది తెలియవచ్చును. జేతనులో దౌర్జన్యములు ఆగిపోయి కొంత కర్మిలు సమయమున ఇంకను పైనికాననమును ఉంచినయెడల ప్రభుత్వమువారు తీవ్రమైన భావ్యతను పొందుదురని నేను తెలుచుచున్నాను. ఎత్తుకు విప్లవము అవలంబించి, తక్షణమే పైనికాననమును రద్దుచేయవలయును. రాజప్రతినిధిగారును, పంజాబు గవర్నరుగారు, ఈ పైనికాననమును రద్దుచేయుట వారి ధర్మము. పైనికాననమును ప్రజాపెట్టుటకు అవసరమేది అయినను, ఈ కాననమును ఉపసంహరించుట ముఖ్యవిషయము. జేతను పరిపాలించువారియొక్కయు, ప్రజలయొక్కయు భావ్యతకునీపెట్టుట, ప్రభుత్వమువారి ధర్మము. ప్రస్తుతము పంజాబు రాష్ట్రమున పైనికాననమును ఉంచుటకు కారణము నేరస్థులను పట్టుకొనుటకేయని లోయచున్నది. పైనికాననములను జరుగు పొందవచ్చును. కాని పైనికాననముపై జేతనును అనుసరించియే యుండును. బ్రిటిషురాజ్యాంగముయొక్క దృఢాను నిలబెట్టుటకు, న్యాయమును నిలబెట్టుటకు, ఈ తాత్కాలికవిషయములు ముఖ్యమైనవి కావు. ఇంకను పైనికాననమును ఉంచినయెడల సహించలేమని నిజముగా ప్రార్థించుచు విజ్ఞప్తిచేసినను.

హోమ్ ముచుగారి ప్రవాసశిక్ష

నేను హోమ్ ముచుగారిని స్వయముగామాది ఎరుగను. మన పురములోను ముగ్గురుప్రధానపాము ప్రవాసశిక్షయందు చుచు బడినప్పుడు హోమ్ ముచుగారు చుదరానుకు వచ్చిరి. అప్పుడు వారిని దర్శించుటకు ప్రాప్తము కలిగినది. హిందూజేత రాజకీయములలో అనేకప్రతికూలాభిప్రాయములు గలవు. అనేక పక్షములు గలవు. మనకుందలి అంతఃకలహములవలన మన జేతను చాల నష్టములపాలు అవుచున్నది. ఇట్టి కలహముల మూలమున మన రాజకీయవాతావరణ మంతయును అపామములో నిండియున్నది. మిలో కలహములు వర్ధిల్లకొలదిని, వివిధపక్షములు అభివృద్ధిచైన కొలదిని కఠినకాననము ప్రవాసశిక్షలు మున్నగునవి అధికమై, జేతనునకు అధికనష్టమును కలిగించినది. వివాదములను నడచుట, విశయ్యమును వహించుట. ప్రభుత్వమువారివలన గలగు కఠినకాననము తప్పదు.

డి॥ ఎమ్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు ఈ దిగువతీర్మానమును ఉపసాదించిరి. —

(1) సార్వభౌముని యూరోపియనులను, ఇతరప్రజలను హత్యచేయుచున్నందులకును కానలయునని అత్యుపసరము, అపామదావారు మున్నగు స్థలములందు భవనములను నాశనము చేయుచున్నందులకు చుదరాను నగరవాసులు తమవిషాదమును చూపుచు, భారతీయులందరును జేతనున కొందిని గలగజేయుటకు దొరతనమువారికి సహాయముచేయ ప్రార్థించుచున్నారు.

ఈతీర్మానమును ఉపసాదించుచు, సత్యాగ్రహవిషయమై దురభిప్రాయము కొందరికి కలుగుచున్నది. దూరదృష్టిలేనివారు ఈ యద్యమమును జ్యేష్ఠభావముతో చూచుచున్నారు. ఈ యద్యమము నేటిదిగాను. "అహింసా పరమోధర్మః" అను జేదప్రమాణము గలదు. ఈ యద్యమము మరలబంధమైనది. అహింస కూడదని సత్యాగ్రహము నుచువుచున్నారు. దౌర్జన్యమును వీడవలయుననియే మీ యుద్దమము. సత్యాగ్రహము తెప్పడును దౌర్జన్యములను చేయను. యూరోపియనులను చంపుట, అత్యుక్తసాగు అపామదావారు మున్నగు స్థలములలో హత్యలు గావించుట, అస్త్రులను నాశనముచేయుట మున్నగు దౌర్జన్యములు జరిగించుటకు విచారిం, ఖండించుచున్నాము.

భారతీయులందరును ప్రభుత్వమువారితో కలసి విశయ్యముతో జేతనులో కొంత భరితమైనది సహాయములనినదని విషయప్రార్థనముగా విజ్ఞప్తి చేయుచున్నాను.

పు. నాగభూషణముగారు ఈ తీర్మానమును అనుసరించిరి.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు.
నేనీ తీర్మానమును ఆంధ్రభాషలో తెలుపుచున్నాను. మా॥ వి. వి. నరసింహ అయ్యంగారు జేతనములలో కానన సభాచర్య జరపుటకు నొక తీర్మానమును ఇవలంబింపెచ్చిరి. జేతనములలో సభాచర్యలు నడపుచున్నానను ఇంకను మన జేతనులో కలుగలేదు. పంజాబు రాష్ట్రమున తెల్లవాళ్లను చంపినందులకు విచారించుచు, జేతనులో కొంత నెలకొలుపుటకు ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయవలయును. మనము జేదకాలమునకు పూర్వము నుండియు బుద్ధకాలమునకు పూర్వము నుండియు మాంసమును తినటగాని, జంతు హింసగాని, నరహత్యగాని మనము కొరీ ఎరుగము. జనులు నిరపరాధులకు చంపుటకు అంగీకరింపరు. గాంధీయజాతీయుడు హింస కూడదని నొక్కి వక్కాణించెను. సత్యాగ్రహము యొక్క మొదటి మూలమిదియే. ఈ సత్యమును అనుసరించి, యూరోపియనులకుగారి, ఇతరులకుగారి చంపుట నిరసించుచున్నాము. గాన జేతనులో కొంత భరితమైనది ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయగోరుచున్నాను.

ఈతీర్మానము సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను.
మా॥ రా. బి. బయ్యార నరసింహాచార్యగారు ఈ దిగువ తీర్మానమును ఉపసాదించిరి.

(2) (అ) జేతనున కొందిని చేపూరచేయుటకు రాజప్రతినిధిగారు, సార్వభౌమ ప్రభుత్వమువారు మున్నగు లామున్నగు కఠినకాననములను ప్రయోగించవలసి కోరుచు, పంజాబుప్రభుత్వమువారు అకాశవిమానములనుండి బాంబులను ప్రజలపైన విసేయుట, ముసానులతో కాల్పులు, బజారులలో కొరదాదెబ్బలకొట్టుట మున్నగు కార్యములను చేయుచున్నందులకు ఈసభవారు తమ ఆక్షేపణమును చూపుచు జేతనాంతికి కారణములను కనగొనుట కొక విచారణసంఘమును నెలకొల్పుకొరుచున్నారు.

(ఇ) పంజాబుపరిస్థితులను చూచి ప్రభుత్వమువారు జేతను విప్లవము వ్యాపించుచున్నదని తెలుచుట భావ్యము కాదని ఈ సభవారి అభిప్రాయము.

ఈ తీర్మానమును ఉపసాదించుచు నై విషయమును పూర్తిగ వివరించిరి.

ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు తీర్మానమును అనుసరించిరి.

నేలము రాజగోపాలాచార్యగారు ఈ తీర్మానమును బలపరచుచు మనము గోఖలేజ్యోతిలో నేను గాంధీ, భూగ్రీ, హోమ్ ముచు గార్లవైదింపిన ప్రవాసశిక్షల విషయమై ఆక్షేపించు మొరలు ప్రభుత్వమువారికి చేరునని నాకు నయ్యకములేను గాని ప్రభుత్వమువారికి ఒక హెచ్చరింపు ఇచ్చుచున్నాను.

ఈ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను.
డి॥ వి. గోపాలస్వామి మొదలయ్యారు ఈ దిగువ తీర్మానమును ఉపసాదించిరి.

(3) భారతజాతీయమునకు ఎంతయు సెరవెయున్న ఆంగ్లేజీ మిత్రులకు డి. జి. హోమ్ ముచుగారికి అధికారులు ప్రవాసశిక్ష విధించినందులకు సభ వారెంతయు వింతిలుచు, తమ ఆక్షేపణమును చూపుచున్నారు.

హోమ్ ముచుగారు 1906 సంవత్సరములో హిందూజేతనునకు వచ్చి స్వేచ్ఛుచును ప్రతికానపాదకులగా నుండిరి. వర్ ఫిరోజీషా మెహతాగారితో స్నేహము కలిగినతరువాత, హిందూజేతనులో విభాగమును వారాప్రతికలలోకొనగానిని "హిందూయి కానికలు" అను పేరు స్థాపించిరి. హోమ్ ముచు

హిందూదేశపు విషాదస్థితి.

గా॥ భూర్జి గారు అరెస్టు చేయబడలేదు.

బొంబాయి, మే 1:— ఏప్రిలు 28 క తేదీ నాడు కరాచినుండి, మానసియలగు భూర్జి గారు అరెస్టు చేయబడి నారని ప్రకటించబడిన వార్తలలో నత్యమేమియులేదు. భూర్జి గారు, ఏప్రిలు 30 క తేదీ మే 1 క తేదీ బొంబాయి లోనే యుండి, గత గురువారము రాత్రి కరాచికి వెళ్లిరి.

భూర్జి గారి గృహము పరిశోధించబడినది కాని, ఆయనను అరెస్టు చేయలేదు.

ఇండియన్ టెంట్లు పత్రిక ధరావత్తు చెల్లించుట.

అలహాబాదునందు ప్రకటించబడుచున్న ఇండియన్ టెంట్లు పత్రికయొద్దనుండి ధరావత్తుకోరుటకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారికి అధికారములేదని నిన్న అలహాబాదులో మేజిస్ట్రేటు కోర్టునందు మానసియలగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గారు వాదించిరి. మేజిస్ట్రేటు గారు వాదన నంగీకరించక, పత్రికా ప్రకాశకులు రూ॥ 2,000 లు ధరావత్తు నిచ్చి తీరవలయునని చెప్పిరి. మోతీలాలు నెహ్రూ గారు వెంటనే ధరావత్తు వైకమున చెల్లించిరి.

అమృతబాదు పత్రిక నేరము

అమృతబాదు పత్రిక, ఏప్రిలు 28-న తేదీ, పంజాబు నందు అధికారులు ప్రజలమీద కుట్రలుచేసిన (వేల్చిరి) వ్రాసిన వ్రాతలలో సత్యమేమియు లేదని పంజాబు ప్రభుత్వమునారి ప్రకటనమునందు తెలియజేయబడినది.

పంజాబు అల్లరులు.

విచారణ సంఘమువారి తీర్పు.

లాహోరు, మే 1:— కానూరు అల్లరులలో నిర్బంధించబడిన వారిలో 15 గురు విచారణ సంఘమువారిచే ఇండియన్ ప్రొసీజరుకోడు 121, 148, 392, సెక్షనుల క్రింద విచారణ చేయబడిరి. అందు 15 వ ముద్దాయి నిర్దోషుడని నిరూపించబడి విడుదలచేయబడెను. తక్కినవారు దోషులని దృఢపు చేయబడిరి. వారిలో కొంతమందికి మరణ శిక్షయు, మరికొందరికి పదేనినాడు కాలాగృహశిక్షలు విధించబడినవి.

ఈ విచారణ సంఘమువారి లంచముకేసు నొర దారిని విచారణచేసి పోలీసు సబు ఇన్స్పెక్టరు కుమారు బాక్షాబ్ మూడు సంవత్సరముల కఠింశిక్ష, అహమదు దీనుకు 18 నెలల కఠింశిక్షను విధించిరి.

గారు సంపాదకులగు నుండి. దృఢవిశ్వాసముతోను, అతి సమర్థులతోను పత్రికాధికారులు దేశాభిప్రాయము ననుసరించి మహానేర హిందూదేశమునకు తేసిరి. వీరి రాజకీయవిధానము ఈ పత్రికాధికారులకు ఇష్టములేకుండుటవలన, వ్యతిరేకాభిప్రాయములు బయటపడిరి నని. హాస్తి మాను గారు రాజీనామా యిచ్చిరి. వెంటనే కంపెనీ డైరెక్టరులు వీరి రాజీనామాను ఉపసంహరించుకొనవలసిన దని కోరిరి. వీరి స్థలములో నుయొకరంత సమర్థులతో పని చేయలేరు. వీరి పత్రిక బొంబాయి రాజధానికి అధిక సేర తేసెను. అదివారమునందు నూడ వీరి పత్రిక పంజాబు అనగర మయ్యెను. హాస్తి మాను గారు నిర్భయము, సర్వసమయములను బహిరంగపరచినవారు. అధికారవర్తనలవారికి వీరి విధానము రుచింపలేదు గావున ప్రవాసశిక్షయందు ఉంచిరి. ఇట్టివారలు ఆంగ్లేయులలో కొలదినుండిమాత్రమే కలరు. ఆంగ్లేయులలో “వజ్రము కంఠ” వారిని గాంధీమహాత్ముడు నడిపెను. హాస్తి మాను గారు సత్యాగ్రహము. అనిబింబు అమృతగారు గత సంవత్సరము వీరినినిర్బంధించి కేసుగా ప్రకటించెను. గాంధీ మహాత్ముడు బొంబాయి రాష్ట్రమున ప్రవాస శిక్షయందు నుంచబడెను. హాస్తి మాను గారు హిందూదేశ సముద్రతీరమున నూడ విడుదలచేయబడ్డారు. సంపాదకీయవీరమునండి పోరాడుచుండిన హాస్తి మాను గారు దేశము విడిచినందుకు చాల బింది యును. తీర్చియిగా ఆశ్చర్యమిచ్చుచు కల్లోలము జరిగిన స్థలములలో హాస్తి మాను గారు గాని, గాంధీమహాత్ముడుగాని వెదలినయెడల, వెంటనే దౌర్జన్యములు ఆగిపోయెడివి.

అది నారాయణ శెట్టి గారు ఈ తీర్మానమును అనుమతించిరి.

చక్కరై శెట్టి గారు బలపరచిరి.

ఈ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను. సభా కారానంతరము అధ్యక్షునకు వందనము లర్పించబడెను.

గుజరాత్ వాలా ఆందోళనములు

లాహోరు, ఏప్రిల్ 30:—గుజరాత్ వాలాలోని ఆందోళనా విషయము నిమిల మిలిటరీ గెజిటు యిట్లు ప్ర

చురించుచున్నది. స్త్రీలను పాడుపడినట్లుకు యింట్లకును బెట్టుబడి నట్లును ఆకాశవిమానములు చేసిన ఆర్మీ క్యాంపులను అత యు బళేదము చేయుచున్నది. 14 తేదీ ఏప్రిల్ కు భాగ్యన్నము లాహోరు రైలుమార్గమున పాడు చేసిరి. పోలీసువారిని పారి పోవునట్లు చేసిరి. కాని వారు ఒకరంతకై తరులగుచున్నట్లు చూచిరి. హిరతు గారును పోలీసువారును వారి వాక్కులకు తలైరి. వారు తిరిగివచ్చుచుండగా కొంత మంది పిల్లలు వెదము యుగ్గురువారు క్రూర, గొడ్డలవల్లము ఎరు రుగవచ్చిరి. కాని ఒకరితో హిరతు గారు కొంతసేపు డోక తుండిరి. ఇంతలో హిరతు దొరగారి నేతలు ఎదుర్కొనవచ్చిరి. ఆయనకు కొన్ని రాళ్లు తగిలినవి. పిమ్మట కుట్రలు కా ల్పాటకు నశింపవచ్చినవి. జనమూసాము పారిపోయిరి. వారిలో కొంతమందికి దెబ్బలు తగిలినవి. కొంతకడవైన తరు వాత వాగుతిరిగి అల్లరిచేయుటకున్నట్లు తెలిసి. పట్టణముయొక్క నలుదిశలలోను ఆందోళన వాతలను అల్లరు యెక్కడకా గలి గెను. పోలీసువారిని వెంటబెట్టుకొని రైలుస్టేషనుకు హో రాను గారు వెళ్లిరి. ఎవరుకనపడినవ వారిమీద కుట్రలుగుంట్ల చదలమని అజ్ఞ పోలీసు వారికి యిచ్చినారు. అంత న్నుండ చాల ఆకాశవిమానములేమిడి ఆ ఆందోళన వాతలను చెల్లా చెన రగునట్లు చేసిరి. చాలామంది మరణించిరి. దెబ్బలుగూడ తగి లినవి. ఆర్మీకు కర్రలతో ఆహ్వానముగాను లాహోరుకు వచ్చిరి నిమిల స్టేషను కాలామరకుమారుని వారకడకు నకునపా గిరి. అక్కడకు పోవునపుటికి అందనకు పోసోయిరి. బహ నాగ్యనామ అతడును ఆంగ్లేయుల నుభిషిగ నుండి.

మరుసటి యుదయమున డౌన్ గు దొనాల్లు గారు వైశ్య ముతో నేతెంచిపట్టణమునకును సంచరించి చాలమందిని అరె స్టుచేసిరి. అందులో స్టేషన్, బాష్ట్రపు గూడ నుండిరి. అతడు కొంతము నెలకొల్పబడినది.

హాస్తి మాను గారి ప్రవాసము

వారి వట్టుదల.

బొంబాయి క్యానికలు పత్రికా సంపాదకులు బి. జి. హాస్తి మాను గారు ప్రవాసమునకు వెళ్లవలసినవారగు వారిలో మాట లాడుటకు వెల్చిర బాష్ట్రపు అతీత గారివ్వారా హాస్తి మాను గారికి బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ఆయన కుదలరూపాయిల నిప్పించిరి. హాస్తి మాను గారు స్త్రీయలలో నుండియె, అతీత గారివ్వారా బొంబాయి క్యానికలు పత్రికా నిర్వాహకులకు రెండు యుత్తరములను బంపిరి.

అందు మొదటి యుత్తరమున ఇంగ్లండుకు తాము భార తదేశీయులను చే నువలసినదని అమితముగ నన్నదని హాస్తి మాను గారు వ్రాసిరి. రెండవయుత్తరమున ప్రజలకు సంబోధించుచు “మీ పోరాటమును సాగించుచుండును. మీ కార్య క్రమము న్యాయమైనది. రాజకీయములలో బలహీనులైనవారు కాయలమున కొడవలగుదురు. భయపడ నక్కరలేను. మీ బలము వైరబలమే” అని వ్రాసిరి.

అతీత గారు హాస్తి మాను గారి ప్రవాసశిక్షకు కారణము సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారినియు, బొంబాయి ప్రభుత్వము వారు సదరు యుత్తరపుకు కార్యరూపమున బెట్టిరనియు తెలంచుట కనే కారణములున్నవని నుడువుచున్నాడు.

రంగూను సభ

రంగూరు, మే 1:—రేపు అదివారమునాడు సా త్విక నిరోధమును ఖండించుట కొక గొప్పసరను సమావేశ పరచుటకు ఆలుగురు సంతకములుచేసి ప్రకటనము నొకదానిని ప్రకటించిరి. అందు ఆయిదుగురు ప్రకటనయందలి సంతకముల నుపసంహరించుకొనిరి.

మేనుపురీ కేసు

అలహాబాదు, మే 1:—మేనుపురీ కేసు తీర్పు కడ పడిసారి చెప్పబోవుయందగా మారడచి జిల్లా విశంతువగు రూపుకారు ఆను నామె ఒక సంవత్సరముక్రింద తనయొట్లో జరిగిన దొంగతనమునందు తనపనికై తుపాకిగుండుచేత కొట్ట బడినది. ఆమె మరణించినది. బండిపోలుచేసిన దొంగలు 10000 రూపాయలు తిరిగినిపోయిరి. బండిపోలుదారులందరకు మూడు 16 లేక 17 గురుండి. వారందర ఆరు లేక ఏడు కుట్రలు అన్నవి.

ప్రత్యేకముగ విచారణ చేయబడవలసినది

బొంబాయి, మే 2:—అనామ్యువాదాను ఆందోళనములందు అరెస్టు చేసినవారి ప్రత్యేకముగా విచారణ చేయుదును.

హాగ్ డ్రా మాన్యువల్ నమూనాల యొక్క

వర్ణనసానము

లాహోరు, మే 1:—కానూరు కేసు తీర్పునుగురించి కమిషనరు గారు ఇట్లు చెప్పిరి. రైల్వేస్టేషను పాడుచేసి యొక నితర అల్లరులు చేసినటువంటి వారలలో కానూరు కేసునందు 15 గురు నేరము మోపబడిరి. అందు చాలమంది ఆంగ్లేయులు మరణించిరి. వారుచేసిన అల్లరు గవర్న మెంటుసాక్షు కొరకు యిచ్చున చాటికెగాని వేరొక యుద్దేయ కాదు. నేరము మోపినవారలలో 1 నిని వదలివెట్టిరి. 11 గురుకు మరణశిక్ష విధించిరి. 3 గురికి ద్వీపాంతరవాసము చేసిరి. ఇద్దరిని వదలి చేసిరి. నేరముల ఆస్తి గవర్న మెంటులో కలుపుకొనిరి. మర్ర బోంబ్ దొర దొరసారి గాన్ యొక్క కేసు గవర్న మెంటుకు తెలియబరది.

లాహోరు, మే 1:—పంజాబు గవర్న మెంటు వారి కులక ప్రభుత్వమునారి ప్రకటనము ఇట్లు వారి చేయబడినది. కానూరు కేసునందు మరణశిక్ష విధించబడిన నలుగురుల యిద్దరిని వదలివెట్టిరి. వారు చంపియ్యగాను, కామరదీన్ గారు, వారు ఆందోళన వాతలను యిచ్చు లంచునప్పటికి వారిని చక్కగా విచారించుటవలన వదలివెట్టిరి. మెర్రబోంబ్ దొర దొరసారి గార్లకు నూడ వదలివెట్టిరి. వారిద్దరుల నూడ అట్లు చేయుటకు నమ్మించిరి. తెఫ్టి నెంటు గవర్న గారు యి లాటుకు 10 ఏడ్లు కఠింశాగార్యశిక్ష చేయుంత ఇచ్చరడి. కామరదీన్ కు 7 ఏడ్లు మాత్రము కఠింశిక్ష విధించిరి.

సింధు రాష్ట్ర విషాదస్థితి.

కరాచీ, మే 2:—సింధు రాష్ట్రములోని మోదరా బాదునందలి బొంబాయి రెజిస్ట్రేషన్ క్యాంపు సభ్యులు ఆనగరబుత్ ఎమ్. జి ఎమ్. భుర్జి గారు అరెస్టు చేయబడి రని కరాచీ పత్రికావార్తలు తెలియజేయుచున్నవి వారు అరెస్టు చేయబడక పూర్వము ఆనగా గడచిన ఆదివారము నాడు వారి బంగారా ఆంకము పోలీసువారు పరిశోధించిరి. వారి ఆఫీసును సీలుచేసి వారు వచ్చిరతునాత పరిశోధించి మాద నందు గొన్ని రహస్యపుత్రంతి వార్తలు దొరకినవి. అంత వారు అరెస్టు చేయబడిరి. కాని యిప్పుమైన అంకములు గల వేమియును లేనని ప్రతిదిగము ప్రకటించబడు గెజిటు చెన్ను చున్నది. పత్రిక యిట్లు చెప్పుచున్నది. వారు వాతీయనాములు కారనిన్ని వారు వాతీయసంఘమువారిని ప్రభాభిప్రాయమై సభ్యుటికి మితవాదిసంఘములో చేసినవారన్న కడచిన ఆదివార మునాంజునాదు మోదరాబాదులో కు మా మృ ది యుల సభయందు తమ ప్రకంఠములో జెప్పిరి. గవర్న మెంటు వారు ఏమి తీర్మానిస్తే అదిసరి బాగు, అని ఆశలు ప్రభుత్వము వారికి విధేనుతగానుండుట కాదని భుర్జి గారుచెప్పిరి. సరిగా నడచి వ్యాముగా నుండుటయే గవర్న మెంటుకు విధేను తిగానుండుట. మనము సింధుదేశహిందువులనుమారములరిగి ఉన్నాము. తామరిడిన గారు అనిధేనుతగా నుండలేను. వారి యొక్క ఉద్దేశ్యము స్వ గాఢ్యమును సంపాదించుటయును ఈ స్వరాజ్యము విడిచిప్రభుత్వము క్రింద నుండుట యునై యున్నది. అందుకు ఒక టే మా గ్గ యు కలదు. కావున వారు తిరుగబాటు చేసి అల్లరు చేయుట కిష్టపడలేదు. అట్టివి జరుగుటవల్ల మనముద్దేశ్యమునకు భంగము కలుగును. 10 లేక 12 పోకిరిల చేతులలో మోదరాబాదు పడినట్లైతే దానినితి ఎట్లుండును? అట్టిదిలేకుండ అల్లరు జరుగకుండవచ్చును. కావున అందరును అల్లరు జరుగకుండ చూచుటకు గవర్న మెంటుకు సహాయము చేయవలసినది. వారు ఇంగ్లాండుదేశ మునందు చాల అభిమానము కలిగియున్నారు. కావున ఇం గ్లాండు ప్రామాణ్యత యిండియాలోనుండుటకు కొరుచున్నాడు వారు పంజాబులో అల్లరును అపిచేయుటకు చేసిన ప్రయత్న ములు మంచికావనిరి. కాని, ఉద్యోగస్థులు ప్రజలయిష్టము కనుగొనలేకపోయిరి.

రాష్ట్రమునందలి పరిస్థితులకు ప్రజలకు తెలియజేయుటకుగాను సింధుపత్రికీటి. బోర్డువారి యాజమాన్యముకు “సత్య” అను పత్రిక సంస్థాపించబడినది. దీని మొదటిసంచిక నిన్న వెలువడినది. అందు సింధు రాష్ట్ర కమిషనరు గారు చాల కువట్టును గురించి యిచ్చిన యుగ న్యాయము ఆహారవార్త

అక్కింగు వాతావరణ వాస్తవజ్ఞుడు

విదేశతంత్రీవార్తలు

(రైటును ఏ జెన్సీ)

ప్రొటెస్టంట్ విమర్శన.

లండను, ఏప్రిల్ 29:— ఈనాడు ఏజెన్సీగా రిల్యు... తెలుపుచున్నాడు:— వెస్ట్మిన్స్టరు రాజ్యభారములను...

జర్మనురాజులకు సంధి ప్రకటన ఎట్లు అంగీకరమునో కూడ మీరు నిశ్చయించుకొనలేరు.

కియావో సమస్య.

హావర్ విల్సనుగారు క్రెమెన్కోగారుకు లాయరు... జార్జిగారుకు కలసి కియావో సమస్యను పరిష్కరించుటకు...

భిక్షాభిప్రాయములు.

ఈ విషయము జర్మను రాజ్యభారము రాజ్యభారము... పరిష్కారము గావలయునని బోల్షెవిక్కులతోగాను చీనా...

పరాసు అమెరికనుల సఖ్యము.

క్రొత్త యుద్ధవైఖ్యపై చీనా రాజ్యాధికారి నియమించ... బడిన హువానా లెసు గారు పాయింట్ గారును సందర్శించి...

భారత కార్మికవర్గము.

వాడియాగారి యుద్ధము

లండను, ఏప్రిల్ 30:— డి. ఎం. వాడియాగారు... తెలుపు ప్రతికర, భారతదేశమునందలి కార్మికవర్గమును...

నై బేర్యూ రైల్వే.

బొల్లి విద్యుత్ ప్రయత్నములు.

లండను, ఏప్రిల్ 28:— నై బేర్యూ రైల్వే స్టేషను... చేయటకు బొల్లి విద్యుత్ ప్రయత్నముచేసిరి. అయినను...

అంతర్జాతీయ సమితి.

జపానుకొరకలు.

లండను, ఏప్రిల్ 28:— అంతర్జాతీయ సమితి సభ... యొకటి నేడు జరిగినది. ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు సమితి...

జపానువారు సమానస్వాత్మకత్రైవిధమును సమితి... అంగనిర్మాణవిషయమున పెట్టదలచిన నూత్రము కొంతకాల...

జర్మను స్వాధీనతయందున్న కియావోను జపాను కిచ్చు... విషయము సంధిసభవారు చర్చించిరి. ఈ విషయము చీనా...

అడ్మిరలు లీటిజనలు వెలికిన గార్లు పారినుకు వచ్చిరి.

ఈస్టు ఆఫ్రికా యుద్ధము

లండను, ఏప్రిల్ 28:— ఈస్టు ఆఫ్రికాలో జరుగు... చున్న యుద్ధకల్లోలమును గురించి 20 వ జనవరిలోని వార్త...

బ్లాక్ స్వేచ్ఛలయొక్క స్త్రీలను పురుషులను జర్మ... నులు బాగుగా సహించిరి. జర్మను సేనాధిపతి నామగు...

చైనానుండి తరిమివేయబడుట

లండను, ఏప్రిల్ 29:— రాటర్ డెం - మొదటిజర్మను... సైనికదళము చైనానుండి తరిమివేయబడినది. 720 మంది వారు...

కాన్ స్టాంటినోపొలువద్ద ఇంగ్లీషు సావికావళము.

లండను, ఏప్రిల్ 28:— అడ్మిరలు డి. గార్డెక్... ఆధిపత్యముక్రింద విరుగు ద్వారా ఆను స్త్రీయకు కాన్ స్టాంటి...

అడ్మిరలు బెట్టిగారిని సన్మానించుట.

లండను, ఏప్రిల్ 28:— ఈనాడు రైస్సిగారు ఇల్లు... చెప్పుచున్నారు. అడ్మిరల్ బెట్టిగారిని పార్లమెంటులో ఎత్తు...

ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు-ఈజిప్టు.

లండను, ఏప్రిల్ 28:— కెయిరోలో నున్న యుద్ధ... డ్యుటీలను వంద్రె ఏప్రిల్ 22 లేవిన ఒక సంవత్సరము జనరలు...

పరాసుకు ఇటలీతో జేరుట

పార్లమెంటు, ఏప్రిల్ 28:— ఈనాడు సంఘముచే రిల్యు... తెలుపుచున్నాడు. —లండన్ ఒడంబడిక ప్రకారము ప్రాన్స్...

యూదులు బోలిషివిజము

లండను, ఏప్రిల్ 28:— బోలిషివిజమును గురించి... యూదుల వార్తాపత్రికలయందు ప్రచురించబడిన వార్తలముల...

ఆంగ్లేయుల గుంపుపై తుపాకులను గాల్పుట

కార్మికదళములో నున్న ఒక సైనికుడు దళమునుండి... పరాగి అయినందులకు వానికి ద్వీపాంతరపు శిక్షను విధించి...

ఇటలీ దేశ భౌగోళికస్థితి

ప్రెసి డెంటు విల్సనుగారి ప్రకటనము

లండను, ఏప్రిల్ 28:— సుధైరవలో నేను ప్రెసి... డెంటు విల్సనుగారు ఇటలీదేశమునకు సంబంధించిన సందర్భ...

ప్రెసి డెంటు విల్సనుగారు ఇటలీ పరిస్థితులనుగురించి... ప్రచురించిన ప్రకటనములోని విషయములపట్ల లాయరుజార్జి...

అమెరికనులకు ఇటలీవారికి ఇంతవరకు సరిపడని... యభిప్రాయములను ఏవో ఒకమో సరకు పరిష్కరించుటకు...

పరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యరన్న కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి

మానేజరు:— ఆర్. హబ్బర్ నన్ బ్రుక్.

5 కోట్ల రూపాయలకు పైగా మూలధన మున్నది.

రూ॥ 13,34,03,783 లు చెల్లించవలసిన బీమాలు

రూ॥ 78,45,175 లు 1918 సంవత్సరపురాబడి

5 కోట్ల రూపాయలకు పైగా యితరవరకు చెల్లించియున్నాము.

ఈ కంపెనీ తరపున వనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలియుగ సుడ...

ధరఖాస్తు భారములకు యీ క్రింది విలాస మునకు వ్రాయుడు.

Apply to:— F. E. Vaid, Branch Secretary, Oriental Assurance Buildings, Post Box No. 8, Madras.

The Adriatic Problem.

Basis of Lasting Peace.

Statement by President Wilson.

LONDON, April 23.

PARIS.—President Wilson this afternoon made the first statement dealing directly with a controverted question before the Peace Conference, issuing an official statement dealing with the Adriatic problem. In issuing the statement the President let it be known that he desired (once again) to call attention to the fact that there were certain well defined principles which had been accepted by the peoples of the world as a basis for lasting peace. The United States simply recalls this that there should be no deviation from these principles. The statement is issued in the form of "Statement in re the Adriatic"; and begins.

In view of the capital importance of questions affected and to throw all possible light upon what is involved in their statement, I hope that the following statement will contribute to the final formation of opinion and to a satisfactory solution. When Italy entered the war, she entered upon the basis of a definite but private understanding with Great Britain and France, now known as the "Pact of London." Since that time the whole face of the circumstance has been altered. Many other Powers, great and small, have entered the struggle with no knowledge of that private understanding. The Austro-Hungarian Empire, then an enemy of Europe, and at whose expense the Pact of London was to be kept in the event of victory, has gone to pieces and no longer exists. Not only that. The several parts of that Empire, it is now agreed by Italy and all her associates, are to be erected into independent states and associated in the League of Nations, not with those who were recently our enemies, but with Italy herself and the Powers that stood with Italy in the great war for liberty. We are to establish their liberty as well as our own. They are to be among the smaller states, whose interests are henceforth to be as scrupulously safeguarded as the interests of the most powerful states.

The war was ended, moreover, by proposing to Germany armistice and peace, which should be founded on certain clearly defined principles which should set up a new order of right and justice. Upon these principles the peace with Germany has been received not only, but formulated. Upon these principles it will be executed.

We cannot ask great body of powers to purpose and effect peace with Austria and to establish a new basis of independence and right in states which originally constituted Austro-Hungarian Empire and in states of Balkan group on principles of another kind.

We must apply the same principles to the settlement of Europe in those quarters that we have applied in peace with Germany. It was upon the explicit avowal of those principles that the initiative for peace was taken. It is upon them that the whole structure of peace must rest. If those principles are to be adhered to Fiume must serve as an outlet and inlet of commerce not of Italy, but of the lands to the north and north-east of that port,—Hungary, Bohemia, Rumania and the states of the new Jugo Slavic Group. To assign Fiume to Italy would be to create a feeling that we had deliberately put a port, upon which all these countries chiefly depend for their access to the Mediterranean, in the hands of a Power of which it did not form an integral part, and whose sovereignty, if set up there, must inevitably seem foreign not domestic or identified with the commercial and industrial life of the regions which the port must serve. There it is for that reason no doubt that Fiume was not included in the Pact of London, and the reason why the line of "the Pact of London" was swept about many of the islands of the eastern coast of the Adriatic and around a portion of the Dalmatian Coast, which lies most open to that Sea, was not only that here and there on that coast are bodies of people of Italian blood and connection but also, and no doubt chiefly because it was felt that it was necessary for Italy to have a foothold amidst the channels of the Eastern Adriatic, in order that she might make her own coasts safe against naval aggression of Austria.

But Austria Hungary no longer exists. It is proposed that fortifications which the Austrian Government constructed there shall be razed and permanently destroyed. It is the part also of a new plan of European order which centres in the League of Nations that New States erected there shall accept the limitation of armaments which puts aggression out of question. There can be no fear of unfair treatment of groups of Italian people there because adequate guarantees will be given under international sanction of equal, equitable treatment for all racial or National minorities. In brief every question associated with this settlement wears a new aspect. A new aspect given it by very victory for right for which Italy has made supreme sacrifice of blood and treasure. Italy along with four other great Powers has become one of the chief treasures of new order which she played so honourable a part in establishing and on the north and north east her natural frontiers are completely restored along the whole sweep of the Alps from north-west to south-east to the very end of the Istrian Peninsula including all great watersheds within which Trieste and Pola lie and all fair regions whose face nature has turned towards the great peninsula upon which the historic life of the Latin people has been worked out through centuries of famous story ever since Rome was first set upon her seven hills. Her ancient unity is restored. Her lines are extended to great walls which are her natural defence. It is within her choice to be surrounded by friends to exhibit to newly liberated peoples across the Adriatic that noblest quality of greatness and magnanimity namely preference of justice over interests. The Nations associated with her nations that know nothing of the pact of London or any other special understanding that lies at the beginning of this great struggle and who made their supreme sacrifice also in interest not of national advantage of defence but of settled peace of the world now united with her old associates in urging her to assume the Leadership which cannot be mistaken in the new order of Europe. America is Italy's friend. Her people are drawn millions strong from Italy's own fair country-sides. She is linked in blood as well as in affection with Italian people. Such ties can never be broken and America was privileged by generous commission of her associates in war to initiate peace we are about to consummate. To initiate it upon terms she had herself formulated and in which

I was her spokesman. Compulsion is upon her to square every decision she takes part in with those principles. She can do nothing else. She trusts Italy and in her trust believes that Italy will ask nothing of her that cannot be made unmistakably consistent with those sacred obligations. Interest is not now in question but rights of peoples of States new and old of liberated peoples, peoples whose rulers never accounted them worthy of right above all right of the World to peace and to such settlements of interest as shall make peace secure.

These and these only are principles for which America has fought. These and these only are principles upon which she can consent to make peace. Only on these principles she hopes and believes will people of Italy ask her to make peace.

(Sd), WOODROW WILSON.

The Pact of London.

British & French Delegates' Opinion.

LONDON, April 26.

PARIS.—The Havas Agency states: The British and French delegates as signatories of the Pact of London intimated that they were willing to stand by the treaty supporting the Italian claims in Istria and Dalmatia but giving Fiume to Croatia as laid down in the treaty. The Italians were told clearly by the British and French as friends of Italy that in their opinion Italy was mistaken in insisting on the letter of the treaty. Nevertheless Italy stood out over Fiume rejecting every one of innumerable formulae examined by the Council of Four which did not ensure sovereignty over Fiume. Opinion is held in French Conference circles that (if Italy in spite of all stands out for Fiume it is she who will have broken the Pact of London).

The League of Nations.

Revised Draft Carried Unanimously.

LONDON, April 23.

PARIS.—The Havas Agency states: Important League Session took place to-day and revised the draft presented by President Wilson was carried unanimously.

Equality of Races.

Attention was concentrated on Baron Makino speech but his words brought relief from anxiety concerning possible troubles in case of Japan insisted on the insertion in the preamble of a clause proclaiming the equality of races. Baron Makino said Japanese would not press for the adoption now but Japanese people felt poignant regret at the failure of the Commission to approve their just demand and they would continue their insistence in the future for the adoption of this principle. The Japanese Admiral Sato had interview with the French Minister of Marine who thanked the former for the valuable assistance afforded by the Japanese Navy during the Naval operations in the Mediterranean.

The Question of Kiauchau.

The Council of three discussed the question of Kiauchau likely that solution will be adopted by which Germany will be made to renounce her rights to Shantung in favour of Japan who will then negotiate a settlement with China after communicating to the Allies the basis of the arrangement proposed.

Referred to Board of Experts.

LONDON, April 24.

PARIS.—The Council of Three has decided that the question of Kiauchau shall be referred to board of experts on Far Eastern affairs which is expected to report promptly.

Admiral Beatty's Arrival.

LONDON, April 24.

PARIS.—Admiral Beatty arrived yesterday by motorcar with Lady Beatty and General Petain.

Presentation of Treaty to German Delegates.

Manner not Decided.

LONDON, April 29.

PARIS.—The Havas Agency states: The Council of Four have so far not paid much attention to question of detail concerning the negotiations at Versailles and they have taken no decision concerning the manner in which the Treaty shall be handed over to the German Delegation.

Discussing Kiao Chao.

Dr. Wilson, Mr. Clemenceau and Mr. Lloyd George held two sessions almost entirely devoted to the question of Kiao Chao, this matter coming for the first time before the Conference. Japan demanded an unconditional surrender while China wished to get it back direct from Germany.

The Opposing Views.

Baron Makino and the Chinese are firm in their demands, insisting that the matter shall be settled before the arrival of the German Plenipotentiaries. The Chinese Delegates state that the League Convention is abrogated owing to the declaration of War on Germany. Therefore the concession should be returned. The Japanese were heard at the morning session and the Chinese at the afternoon but no decision was come to.

Franco-American Comradeship.

Mr. Hugh Wallace, the newly-appointed Ambassador for the United States, has presented his credentials to M. Poincare. His address paid a tribute to France, alluding to the comradeship of the Frenchmen and Americans until the last victory had been won on the French soil under the French Command.

A German Ruse.

The Havas Agency states that the Germans until now use the ruse that a United front must be opposed to them by the Allied Nation including America.

In a conflict between the Police and burglars at Ahlone, a Rangoon suburb, on Sunday, one of the burglars was shot. He died on Tuesday having been recognised as a notorious criminal from Tharawaddy.

Towards Peace.

Signor Orlando's Threat.

LONDON, April 23.

PARIS.—Signor Orlando has threatened to leave Paris to-day unless the Italian claims are met. Mr. Lloyd George is trying to induce him to postpone his departure.

France Sides with Italy.

Adherence to the Pact of London.

LONDON, April 24.

PARIS.—The Havas Agency states:—In French official circles the view is expressed that France might be forced to adhere to the Pact of London and not make a separate peace to which Italy would not be a party.

No Decision about Fiume.

LONDON, April 23.

PARIS, April 22nd.—No decision has been reached regarding Fiume. Mr. Lloyd George conferred with Signor Orlando this morning.

A "Via Media."

It is understood that they were endeavouring to find a "via media" between the hitherto incompatible views of the Italians and Americans.

The Chino-Japanese Deadlock.

Little progress has been made by the Council of three in solving the question of the Shantung Peninsula. The present situation is a complete deadlock between the Chinese and Japanese claims. Japan does not seem inclined to recognize the presentation to the Germans of the Peace Treaty until the Peace Conference had definitely accepted the principle that all German rights in Shantung are finally vested in Japan.

The Origin of War.

A Sensational Disclosure.

LAHORE, April 30.

LONDON, April 24th.—The "Times" Paris correspondent learns that the Austrian Embassy sent to the Sarajevo in 1914 to report on the Archduke's murder wired to Vienna on the 13th July 1914: "There was no evidence of the participation of the Serbian Government. These are, on the contrary, grounds for regarding the position as untenable."—(C. & M. Gazette.)

President and Egypt.

Conditional Recognition of British Protectorate.

LONDON, April 24.

The Press Bureau issues a Foreign Office Note communicated to General Allenby on April 22nd by the United States Minister at Cairo, announcing that President Wilson recognizes the British Protectorate in Egypt proclaimed in December 1915, and stating that the "President reserves for further discussion the details of recognition along with the question of the modification of any American rights which this decision may entail."

The Minister's note continues:—"I am desired to say that the President and the American people have every sympathy with the legitimate aspirations of the Egyptian people for a further measure of Self-Government but view with regret any effort to obtain its realization by a resort to violence."

The Indian Labour.

Mr. D. M. Wadia's Letter.

Crusade Against Extremists.

LONDON, April 30.

In a letter to the "Times" Mr. D. M. Wadia declares that Indian extremists are seeking to use Indian Labour as their tool. Their so-called sympathy with the workers is according to Mr. Wadia being used to disguise their aims which are really subversive of prosperity and progress on which the economic future of India depends. Unquestionably condition of Indian Labourer needs improvement. For example better housing conditions are required. The Government with the co-operation of the employers must educate the workers, for that is the foundation on which continuous amelioration must rest. The question of working hours in India is complex. Government would be well advised to act on suggestion of the Industrial Commission and appoint an expert committee to make extensive enquiries, before legislating further. Mr. Wadia emphasises relative inefficiency of Indian factory hand and declared that whatever action is taken to raise standards of comfort and efficiency of the Indian Labour should be initiated by the Government.

The "Independent."

Security Deposited.

ALLAHABAD, May 2.

In connection with Rs. 2,000 security demanded from the "Independent," the Hon'ble Pundit Motilal Nehru, who represented Pundit Shamlal Nehru, the keeper, accompanied by Mr. Syud Hussain, editor, attended the court of the District Magistrate and presented a petition, praying for the withdrawal of the order. The Hon'ble Pundit argued at length that the court had no jurisdiction to pass the order. The Magistrate in rejecting the application, said:—If we turn to the plain meaning of the words of the Section there is not the slightest reason for supposing under that the words may from time to time vary any order that the section refer only to the orders calling for security and not the orders dispensing for special reasons with security. It is perfectly clear that the whole tenor of the question is that the giving of security will be the rule and dispensing with the security will be the exception. Special reasons must exist for dispensing with security, and there is nothing at all unreasonable in supposing that the legislature meant that the Magistrate who allowed exception for special reasons might not revoke that order of exception without giving any reason at all. He is merely bringing the matter back to what they would ordinarily be. The application was, therefore rejected. The Hon'ble Pundit Motilal Nehru then paid Rs. 2,000 security.

Jews and Bolshevism.**A Repudiation.**

LONDON, April 23.

Ten leaders of the British Jewish community, namely, Mr. Lionel de Rothschild, Lord Swaythling, Mr. C. G. Montefiore, I. Gollancz, L. L. Cohen, Sir Philip Magnus, Marcus, Samuel Harry, Samuel John Monash and Isidore Spielmann, on behalf of themselves and numbers of British Jews, have issued a letter dissociating themselves unreservedly from the views expressed in certain articles appearing in two closely associated Jewish newspapers on Bolshevism. The signatories denounce such articles, as having no other effect than to encourage the adoption of theoretic Bolshevist principles among foreign Jews, who have taken refuge in England.

The "Morning Post" expresses gratification at this repudiation by a body of men "whose names carry weight and inspire respect throughout the world".

Firing on an English Crowd.

LAHORE, April 30.

LONDON, April 24th.—A private in a Labour Company, who was being taken to Portland to serve a sentence of penal servitude for desertion in the field, bolted in a small street in Lambeth Marsh where the crowd was apparently sympathetic. The escort fired killing some persons. At the inquest a verdict of justifiable homicide was returned.—"C. & M. Gazette."

Campaign in East Africa.**A Generous Tribute to the Enemy.**

LONDON, April 28.

A despatch from General Vande Venter, dated January 20th, covering the operations in East Africa to the conclusion of the hostilities says:—The Germans regarded the Black troops by giving them a free hand in respect of loot and the treatment of women. Nevertheless, it says much for the character of the German Commander, that he was able to keep his men with him through four years of most strenuous campaigning. Atrocities were occasionally committed on our wounded and the treatment of our prisoners, especially Indians, were at times infamous, but the Germans themselves, with rare exceptions, tried to prevent the former, while the latter was the work of the men far behind the firing line, most of whom have already been punished. Though it is impossible entirely to exonerate the Higher German Command, in this connection, it must, in justice, be said that the actual fighting was on the whole clean and sometimes even chivalrous. General Vande Venter pays a high tribute to his troops and thanks the Government of India and the Union Government for their unfailing assistance.

Expelled from China.

LONDON, April 29.

ROTTERDAM.—The first contingent of Germans expelled from China numbering 720 men has arrived on board the "Atreus" and proceeded to Germany.

British Fleet at Constantinople.**False Rumours of Bolshevik Revolution.**

LONDON, April 22.

The "Iron Duke," the flagship of the Mediterranean Fleet, has arrived at Constantinople. Admiral de Robeck has taken over command. There is no confirmation of the Bolshevik reports that a revolution has broken out in Turkey, that a Revolutionary Committee has been established in Constantinople and that Soviet authority has been declared throughout the country.

Welcome to Admiral Beatty.

LONDON, April 24.

PARIS.—The Havas Agency states: Paris gave an enthusiastic welcome to Admiral Beatty and the contingent of officers and men from the British squadrons now visiting Cherbourg and Brest. M. Poincaré conferred on Admiral Beatty the Grand Cross of the Legion of Honour.

Cross-Country Running Championship.**Won by an Indian Sepoy.**

LONDON, April 28.

The following are the team placings in the Inter-Theatre of War Cross Country Running Championships held at Windsor. Egypt 178 points 1st, English Forces 225 2nd. The British Expeditionary Force, France, 363 3rd. India 583 4th and Italy 648 5th. Five teams competed. The individual winners were:—Sepoy Balwant Singh 27th Panjab Infantry [Egyptian Team] 1st; Sergt. Manney [English forces] 2nd and Naik Dharion Singh 92nd Panjabis [Egyptian Team] 3rd.

Highway Robbery.**A Calcutta Outrage.**

CALCUTTA, May 2.

The Calcutta police are enquiring into a daring case of outrage in the town in which the culprits had arranged to escape by means of a taxi. It is stated that a Marwari cloth dealer named Govind Prasad Khettery, after closing his shop on Wednesday night at about 9-30, was proceeding along Harrison Road, Burra Bazaar, on his way and was carrying a bag containing notes amounting to Rs. 9,000. He was suddenly struck with a "lathi" from behind and he fell, where upon two men, said to be Punjabis, snatched the bag from him and ran down the road. One of the injured man's durwans, who was following his master, gave chase and overtook the men who were carrying the bag of notes, just as he was stepping into a taxi, which was waiting at the side of the road. A struggle took place, in the course of which the durwan received a number of "lathi" blows, but he pluckily held on to his assailant. Just before the police arrived on the scene, the desperado succeeded in freeing himself from the durwan's grip and bolted after dropping the bag on the road. A constable arrested the taxi driver, who is a Punjabi and took him to the Burra Bazaar thana.

The Siberian Railway.**Strongly held by Siberians.****Bolshevik Endeavour to Cut.**

LONDON, April 23.

NEW YORK.—A telegram from Vladivostok states that Bolsheviks are endeavouring to cut the Siberian railway eastward of Krasnoyarsk. The railway is strongly held by Siberians and Czechs. Fighting continued near Laishev and Yurd. Two hundred Russians were ambushed recently and only eighty returned to their base.

Cholera among Calcutta Telegraphists.**Superintendent Interviewed.**

CALCUTTA, May 1.

In view of somewhat alarming rumours in circulation concerning the prevalence of Cholera among the staff of Calcutta Central Telegraph Office, a representative of the Associated Press interviewed Mr. D. I. Sice, Superintendent, with a view to ascertaining the true state of affairs, and learnt that the total number of cases of cholera reported since Sunday last, when the epidemic started, is 22, though, of this number, not all have been diagnosed as true cholera and only three have proved fatal. The publication of a statement regarding the number of absentees may have led the people to assume that these absences are entirely or mainly due to the epidemic, but, as a matter of fact, the total number of absentees is only slightly in excess of the average which is over 120 per diem. The total number of absentees, on the 29th ultimo, was 139, and rose on the 30th to 152, the increase being, no doubt, due to some extent to the nervousness. With a view to reassuring the staff, the Superintendent has caused the following notice to be issued and posted up in various departments of the office.

In order to allay any anxiety that may be left regarding the source of infection in several cases of cholera which have recently occurred among the staff, it is notified for information that samples of water-supply throughout the Central Telegraph Office, Calcutta, have been submitted to the Health Officer of the Municipal Corporation of Calcutta for analysis. This Officer has reported that no trace whatsoever of any infective agent has been discovered in any of the samples submitted.

Port of Madras.**Appreciation of Sir F. Spring's Services.**

OOTACAMUND, May 2.

A Press Note says:—The Governor-in-Council has perused with great interest the summary of the remarkable progress made in the improvement of the Port of Madras during the 15 years for which Sir Francis Spring has been the chairman. The continuous development which has marked this period is mainly due to the great care with which Sir Francis Spring examined the various problems connected with it, and the foresight, expert knowledge and administrative ability which he has brought to bear on them. The Governor-in-Council is pleased to place on record his very high appreciation of Sir Francis Spring's devoted services which have been instrumental in greatly increasing the efficiency both in its administration and organisation of the Port of Madras.

Mr. Bhurgri's Arrest Contradicted.

(Delayed in Transmission.)

BOMBAY, May 1.

A Karachi message, dated the 28th April, reporting the arrest of the Hon'ble Mr. Bhurgri is incorrect. Mr. Bhurgri was in Bombay on the 30th April and the last instant, and left for Karachi on Thursday night. His house was searched, but he was not arrested.

Price Control in Lahore.

LAHORE, May 1.

The following Martial Law Order [No. 3] has been issued by Lt.-Col. Frank Johnson:—From 1 P. M., Wednesday, 30th April, salt other than imported table salt, shall be supplied at a price not exceeding one anna per seer, a price which I shall shortly further reduce after I consider sufficient time has been allowed to enable small dealers hoarding stocks purchased at high rates, to dispose of or reduce such stocks. I further order from and after 2 P. M., on Wednesday, not less than 7½ seers of wheat shall be supplied for a rupee, and I warn all concerned that adulteration or short measures in all articles, whether a controlled article like atta, milk, salt and wheat, or otherwise, will be deemed an offence against Martial Law and dealt with by me accordingly.

An Allegation Denied.

LAHORE, May 1.

The following Press "communique" has been issued by the Panjab Government:—An article has appeared in the issue of "Amrita Bazar Patrika," a Calcutta newspaper, dated the 23rd April, insinuating that the authorities in this province have without justification fired upon unarmed crowds of civil population and bombed them from aeroplanes. The Panjab Government takes this opportunity of stating that in no case they have fired against a mob, except when the mob was resorting to actual violence. In one place only has the use of machineguns and bombs by aeroplanes been necessary: namely, at Gujranwala, on the afternoon of the 14th April. Circumstances attending their use on this occasion had already been published in the Press. Still the force of police which had gallantly defended the Railway Station against the rioters since the early morning was in danger of being overwhelmed. The Church and several public buildings had been set on fire and a few Europeans, women and children in the station had been compelled to take refuge in the Treasury.

DELHI, May 2.

The Police arrested a Mahomedan named Gulam Saharanpur for attempting to tamper with the police force during the recent troubles. His case will be heard shortly.

THE KASUR RIOT.**Finding of the Commission.**

(Delayed in transmission.)

LAHORE, May 1.

The following is the text of the judgment in the Kasur riot case passed yesterday. The 15 accused before us are charged under sections 121, 148, 392 & 496, 1491, P.C. On the 12th April at Kasur a mob, excited by the speeches addressed to them on that and the previous day, invaded and wrecked the railway station, attacked an incoming train, murdered two Warrant Officers (Master Gunner Millett and Conductor Seiby), assaulted two officers (Captain Limby, R. E., and Lieutenant Munro, of the 17th Royal Regiment), and Corporals Battison and Gringham, of the Queen's Regiment, assaulted Mr. and Mrs. Sherbourne of the railway department, all of whom were travelling in a train, burnt the Post office and the Munsiff's Court, attacked the Tahsil and were finally dispersed by fire from the police. The speakers who incited the outbreaks do not appear to be before us, but we note the sinister feature that the violence of the mob was directed against the wearers of His Majesty's uniform and against the property of the Government. We have taken judicial notice of and have not required evidence on the existence of a state of insurrection at Kasur on the 12th April. After careful consideration of all the evidence we have acquitted Gain Das, accused No. 15, and have convicted the remaining accused of an offence under section 121, I. P. C., namely offence of waging war against the King. We sentence them as under:—

To death—Chunilal, No. 1, Birsing, No. 2, Budha, No. 3, Gaman, No. 4, Daulat Khan, No. 5, Lath, No. 7, Charandas, No. 8, Sohna, No. 9, Bulanda, No. 13, Birsingh, No. 2, Gaman, No. 4, Daulat Khan, No. 6, Lath, No. 7, Bulanda, No. 10, and Kamaldin, No. 13, were wounded by fire of the police. Kamaldin is identified as having been with the mob from the beginning and the rest were prominent in the commission of outrages. Budha, No. 3, was one of the leaders and Charandas, No. 8, and Sohna, No. 9 were conspicuous in the attack on Captain Limby and Lieut. Munro. Chunilal, accused No. 1, and Kamal Din, accused No. 12, were among the leaders, and so far the actual offence of waging war is concerned nothing less than capital sentence would be justified in the case of each of these accused. They were, however, prevailed upon to spare Mr. and Mrs. Sherbourne and their children and eventually even assisted them to escape to a place of safety. For this reason and also on the ground of their youth, we appeal to the sentence on Chunilal and Kamal Din a recommendation to mercy.

To transportation for life, Jowala, No. 5, Hira, No. 11, Bura, No. 14. None of these appears to have taken a very prominent part and Jowala and Bura are youths of 19 and 18 years of age respectively. We have, therefore, refrained from inflicting a capital sentence upon them. In the case of all accused who have been convicted, we direct the forfeiture of such property liable to forfeiture as each was possessed of at the time of the commission of the offence. We have considered it unnecessary to record the findings upon other charges against the convicts. We commended to the notice of the Government the conduct of Mr. Khair Din, Examiner of Accounts, to whose intervention and protection the escape of Mr. and Mrs. Sherbourne and their children was due.

Judgment in Bribery Case.

The following is the text of the judgment in the bribery corruption case. Bulay Shah and his son Ram Lal are rich money-lenders, who closed their establishment during the "hartal". Khuda Bakhsh, Sub-Inspector, [I] reported on 20th April that Bulay Shah was encouraging the "hartal". Next day Ram Lal was told by Ahmad Din [Number two] that Khuda Bakhsh had a warrant against Bulay Shah, which could be suppressed on payment. Ram Lal reported the matter and Munishi Abdul Hamid Khan, a Magistrate, was present in concealment at a meeting between the money lenders and Ahmad Din, which took place at 7 P. M. It was arranged that Rs. 300 should be paid next day to Khuda Bakhsh. The following morning Ram Lal visited Khuda Bakhsh, who sent Ahmad Din and Allah Din [No. 3] with him to collect money at Bulay Shah's house, where another Magistrate, Shaikh Rahim Bakhsh, was in concealment. The Magistrate arrested Ahmad Din and Allah Din as soon as the money was paid. There is no evidence to justify the conviction of Allah Din, who acted in ignorance under the orders of Khuda Bakhsh. He is, therefore, acquitted. Facts against Khuda Bakhsh are clear and Ahmad Din No. 2) was in his full confidence. Khuda Bakhsh is not guilty under Section 384, I. P. C., as extortion was not complete, and on that charge he is acquitted, but both he and Ahmad Din are found guilty on the other charges framed against them and are sentenced as in the schedule annexed.

SENTENCE.—Khuda Bakhsh, Sub-Inspector of police rigorous imprisonment for three years and Ahmad Din 18 months' rigorous imprisonment.

Commutation of Sentence.

LAHORE, May 1.

The following Press "Communique" has been issued by the Panjab Government: [I] In the Kasur case, in which 12 accused were sentenced to death, the Commission made a recommendation to mercy as regards two of the accused, Chunil Lal and Kamal Din. These two men were among the leaders, and the Commission, in their judgment, observed that, so far as actual offence of waging war is concerned, nothing less than capital sentence would be justified in the case of each of these accused. They were, however, they add, prevailed upon to spare Mr. and Mrs. Sherbourne and their children, and eventually even assisted them to escape to a place of safety. For this reason and also on the ground of their youth [Chunil Lal is a contractor of 21 and Kamal Din a student of 18] they recommend that extreme sentence of law should not be carried out. In view of the recommendation of the Commission, the Lieutenant Governor has been pleased to commute the sentence of death in the case of Chunil Lal to one of ten years' rigorous imprisonment, and in the case of Kamal Din to one of seven years' rigorous imprisonment. In both cases the sentence of forfeiture passed by the Commission will stand.

Rangoon Protest Meeting.

RANGOON, May 1.

Owing to a change in the subjects for discussion at the Burmese mass meeting called for Sunday next, five of the six signatories have withdrawn. The meeting's primary purpose was to pledge itself against the Passive Resistance movement and the violence and disorder that followed it.

(Delayed in transmission)

BOMBAY, April 28.

Further Details.

KARACHI, May 2.

The 'Sachai.'

Mr. J. H. Rieu.

Cigar Rollers to Penang.

No Further Passports.

RANGOON, May 2.

Daring Raucity Frustrated.

RANGOON, May 2.

Cornering of Rice in Bombay.

Rice to be Commandeered.

BOMBAY, May 1.

Sir E. MacLagan.

LAHORE May 2.

Mainpuri Conspiracy Case.

ALLAHABAD, May 1.

To be tried by Special Tribunal.

BOMBAY, May 2.

Returned Emigrants.

No hand in Disturbance.

LAHORE, May 2.

Judgment in National Bank Case.

Closing of Badshahi Mosque.

Accused. Convicted.

Presidents Statement.

LAHORE, May 30,

Bubonic plague has broken out at Sorampore' Chatra and other places in Hughly District in an epidemic form a several deaths are reported. Authorities are disinfecting the affected area and have by beat of drum announced that rat catchers will be given two annas for each rat.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

ఆంధ్రజలాల విలేజ్ ఆఫీసులో కొక విజ్ఞాపన.

అంధ్రప్రతికా సంపాదకులకు.

అయ్యో, మన విశేషజ్ఞానము నాకును విషయము
తిరిగి జూచిన లాభమునకును కొనిన వాయుదా సంగతి తెలిసి
కొనుటకును అయ్యోజిల్లాల తరపున అడ్డుపెట్టిననుట దాఖలు
చేయుటకును చెన్నపట్టణము వచ్చియున్నాను. వాయుదా
గడువు వృద్ధిచేయవలసిన అయ్యోజిల్లా తెలుకాల వారు
గంతకములుచేసి నాకద్దకు పంపించిన యానక్తు మనాజర్లను
చెన్నపట్టణములో ఈతేదీని గవర్న మెంటువారికి దాఖలు
చేబడినవి. వారు మనకుతిరిగి వాయుదా యియ్యోకొనియినప్పు
డీకి ఈ జిల్లాలోని అంతములను చట్టించుటకు ఒక కమిటీని
గవర్న మెంటువారు ఏర్పరచెదలెయ్య, ఆ కమిటీ ఈజిల్లార్ల
అగట్టు, సెప్టెంబరు ప్రారంభమున జరుగుననియు, ఈ సవరణ
జిల్లా అక్తుగా ప్యాను అయ్యోలోకల యంక మొక్కటి గాన
మీటింగులను చేసికొని అడ్డుపెట్టిన నులను పంపించు కొన
వచ్చుననియు దర్శాత్తుకలన తెలియుచున్నదిగాన ఇవివరకు
మీటింగులు పెట్టుకొనకుండాను జిల్లాలవారు సెప్టెం
బరులోకల సభలను గావించుకొని, మీ కట్టములను గవర్న
మెంటువారికి తెలియవచ్చు కొందురని నమ్ముచున్నాను.
చెన్నపట్టణము అయ్యోగారి తిరుపతిరాజు.

సూక్ష్మలుప్తేనలు వరీక్ష

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంస్కృతిక వనరులు:

అయ్యా, ఈ త్రరజల్లాలయంగున్న బాహురథ మూలము
పైగలు పరీక్ష మరల మేళివ తేదీని జరుగగలదని మీ పత్రి
కా ముఖమున జూచియున్నాడను. ఇందులకు కారణము పరీ
క్షాపత్రములు ముందుగ విద్యార్థులకు తెలిసిన వని సూచించ
బడినది. కాని ఈ కారణము ఒక ఉత్తరసర్కారులకే ఏల
వర్తింపవలయునో ఊహించబాలకున్నాడను. పరీక్షాసంఘము
వారి కేంద్రస్థానము చెన్నపురి. పరీక్షాపత్రముఁబ్బియు చెన్న
పురిలో నుండును. అట్టియెడల పత్రములు ముందు తెలియ
వలసినదన్న మదరాసులో తెలిసి కదా ఇతరులకు తెలియ
వలెను. ఇట్టి స్వల్పవిషయము మూలముపైగలు బోధవారికి
సూచించవలయుట కోరవలయును. పత్రములు వెలువడుటకు
ఎవరు త్రరజాదులో వారిని మందలించిన బాగుండును. ఇందు
లో రెండు సంగతులను గుర్తించవలసి యున్నది. అతిగూఢ
ముగ నుంచుటకు ఈపత్రములు వెలువడుటకు ప్రశ్నలనిచ్చి
ఉపాధ్యాయులైనను గావచ్చును. లేదా ముద్రకాలయమున
నన్ను పనివాండ్రయినను గావచ్చును. అట్టితరీ వారిపై చర్య
జరుపుట గమంజపముగ నుండగలదు.

ఇ దిట్టుండ మదరాసులో వెలువడియొండు నని నైవి
నూచించివాడను. కాన మదరాసులో గూడ తప్పక తెలి
సియే యుండును. అట్టియెడల చెన్నపురిబాహుర కేల పరిశు
లేదో యోచించుటకు నీలశేఖరస్వది. ఈసందర్భములందేసి
అంద్రపాదులు ఈ న్యూజి లోర్నియొడక. ఆందోళనము
జరిపి తత్కాలము ఈ పొరలూ టిల్లిసాయమును బోర్డువారి
పక్షమునండి తేసివేసి వ్యాయము కలగజేయునట్లు కృషిచేయు
వలయును. కాన ఈ విషయమై పర్యటించి తత్కాలము
కార్యక్రమమును అరయవలసి యొన్నది. వ్యవధి ఎంతమాత్రము
లేదు.

జర్నల్. జరుగుమిల్ల నాంబళివరావు

రంగునూనెనొక యింటిలో దొంగలు ప్రవేశించుచుండగా, పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడిరి. అజుగురు వారిపూయిరి.

ఈ మధ్య రంగూన నందు హోలీను వారికిని, దొంగలను
గొప్ప హోలీయు జరిగినది. అందు దొంగలలో నొకరు చంప
బడెను.

బర్మాకుండి పి నాంగుకు కెళ్లు ప్రి నూలీల కి కనుందు
రహూరి పతికూ లీయబడవని బర్మా పృథుత్వమువారు
ప్రకటించుచున్నారు.

పంజాబు కొత్త లెట్ట నెంటు గవర్నరు సర్ ఎడ్వర్డు
మాక్లగ్ నుగారు గురువారమునాడు సిమ్లానుండి అహమ్మదు
బిచ్ నేరి.

ఈనెల 11 తేదీ ఆదివారం ఉత్తరపిఠాచిని సహకార యూనియన్ వారి మహాజనసభ నెల్లూరు జిల్లా కో.పూరులో గానగ వెంటి కంఠపరస్కార రెడ్డిగారి సత్కమాలా నాటిదనము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకుండి గుభ జరిగెను. ప్రతినిధులు ఏ కట్టు హను ధ్యాయనవసరము లేదు.

తల్లిని ప్రతిదినమును పూజింపుడు !!! "భారతమాత చిత్ర పటము"

ఈ పటమునందు, లక్ష్మీ, సరస్వతి, దుర్గా, రూపమణి లాంటి యై భారతమాతయొక్క స్వరూపమును చూపింపుడు (వాడు బడినది). జననియొక్క నాలుగు మాస్తములును, అష్టాంగ శాస్త్రము, ధర్మములను ప్రపంచమున కొనగలచు, హౌదవబాధియై కలకాశమును బూనియున్నది. పటము 15+20 అంగుళముల పైజాలో 9 రంగులతో, మంచి కాగితముపై ముద్రించబడినది. ఢిల్లీలో సమవేశమైన గడచిన జాతీయమహాసభయందు 4 కేల ప్రతు లమ్మకడ నవి. ఇక 2 కేల ప్రతులు మాత్రమే గలవు. పీటిని ఏకము త్రముగా గాని, తడవకు 100 ప్రతులకు తక్కువ తేటకుండా గాని కొని, గ్రామముల వెంట నమ్మకొనువారికి, ములభమైనట్టియు, పవిత్రమైనట్టియు, మంచియొగ్గమైన వ్యాపారము. అట్టివారికి బహుస్వల్ప ధర కియ్యబడును. చిల్లర కేల ప్రతి 1 కే అటాను. పోస్టుఖర్చుకొనువారే ధరించవలెను. కాంపిల్ కాపీలు ఉచితముగా బంపుడు. తక్షణమే క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి లెప్పించుకొనలెను. (1595)

పింగళి వెంకయ్య, మచిలీపట్టణము.

ఫుల్కర్ లైబ్రరీ పేనాల ధర తగ్గించబడినది.

బ్లాక్ బడ్డర్స్ 8-8-0. స్వాక్ డృ 7, వాటర్ మెక్ డృ 7-8-0, వాటర్ మెక్ (సెప్టిక్ సెల్ ఫిల్టింగ్) డృ 10-8-0, సఫూక్ 210 డృ 4. అల్ట్రాసౌండ్ డృ 2-1-20 1514) గిరిబద్రమ్, ప్లేవర్స్ తిరువల్లిక్కోడి, మద్రాసు.

స్వదేశి కత్తులు

హాల్ గ్రాండు మంగలి కత్తులు 1-2-0
శేబిల్ కత్తులు 1-0-0
కార్కులు తియినది, చాకు అన్ని కలసినది
(ప్రయాణీకుల కొక్కడూ మోగకరము) 1-8-0
డి. బ్లెడ్ రోగర్స్ చాకులు 1-0-0
సింగిల్ బ్లెడ్ చాకులు 0-6-0
జెన్సు కత్తులు 0-4-0
సింగిల్ బ్లెడ్ చాకులు (చిల్లర మల్లరక నులకు) 0-4-0

స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్స్ కంపెనీ,
962 లిమిటెడ్,
కంజీవరం.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు
కమిషన్ యేజంట్లు. 1543

వియ్యూంగ్ నెలు, నూలు, అమడము, సెనకాయలు, ధాన్యములు కామధాన్యములు మొదలగు సరకులు, స్వదేశీస్తుల తరఫున, పరాయిదేశీస్తుల తరఫున కొనబడి విక్రయించబడును. వివరములు తెలియగోరువారు ఈ విభాగమునకు వ్రాయవలెను. Pareck & Co., 135 B, Amherst, St, Calcutta.

ఐరోపా యుద్ధము కారణముగ రాకుండ (1457)

నిలిచియుండిన మధుర రంగుపని

ఆరంభము !

ఆరంభము !!

అలిజరైన్ రెడ్

యను తైలరంగును నెం. 16 మొదలు, 60-వ నెంబరువరకు తెల్లజీనులలో రసాయన శాస్త్ర ప్రకారము వస్తువులు దేశీయులు లైవట్టి, గట్టి యెర్రనిరంగుతో ప్రకాశముగను, శుద్ధముగను తయారు చేయుచున్నాము. కావలసినవారు వెంటనే మాకు వ్రాయకొరెదము.

మేనేజింగు ఏజంట్లు :

వారి అందు రాం, పోస్టుబాక్సు నెం. 38.
తంజివిలాసము : "తామరై", మధుర.

Rasayana Saya sali, Est Gate, Madura.

రసాయనరంగులశాల,
కీల్ వాశల్, మధుర.

జ్వర హరి

దీనియొక్క నామధేయము తెలుపుచున్న జ్వరమును హరించుట కిది సాటిలేనిమందు. మలేరియా (విషవా) (యజ్వరములకును, విడిచి విడిచి వచ్చు జ్వరములకును యెత్తినది. కొన్నిసార్లు పుచ్చుకొనుటవల్ల కలుగు చెబ్బరలు జ్వరహరివల్ల కలుగవు. కాబట్టి దీనిని నిర్భయముగ జ్వరముందు సమయమందును యీ ఔషధము పుచ్చుకొనిన యెలాటి చెబ్బర జ్వరమైనను బొత్తిగా నిలిచిపోవును.

ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన అనేకులలో సెకరి యొక్క ఉత్తరము:-

వకీలు (అటార్ని-అట్-లా) షాంరాఫ్ షాండు రంగ్ గారు వ్రాసిరి:- మీయొక్క 'జ్వరహరి' జ్వరములను కుదుర్చుటయందు అమోఘమైన ఔషధమని మిక్కిలి సంతోషపూర్వకముగా తెలిపించెదను. వర్షాకాల మారంభమందు సాల్ ఫెట్టిలో నుండు నా గ్రామములలో కూలీలకు అంటుజ్వరము వ్యాపించి పీడించుచుండగా, పాన్తి వారియొక్క 'జ్వరహరి'ని కొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే పిరంధరు స్వస్థత చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒక సీసాను కొనుము.

(ప్రతి ఔషధపాత్రలోను వర్తకుల వద్దను దొరకును సీసా ఒకటికే కల అ.8, డృ. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

హెక్టర్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెనీ,

ఓక్లీ, బౌడెన్ అండు కంపెనీ, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మద్రాసు.

(1122)

Agents: Oakley, Bowden & Company,
15, Armenian Street, MADRAS.

TAKE THE OFFENSIVE AGAINST CATARRH.

Many people are inclined to neglect this disease in its early stages—don't commit such an error! Catarrh give rise to many diseases such as—Bad Sight, Deafness, Hay Fever, Asthma, Bronchitis, Sore Throat, Influenza, etc. To effectively cure and Catarrhal disease you "must remove the Catarrh and that is what most remedies fail to do. The Actina Treatment gets right to the root of the trouble and the powerful vapour courses through even the minutest nerves and blood-vessels in direct contact with the affected membranes, removing the congestion, and restoring healthy circulation. Invest Rs. 25 8 (plus postage, etc.) in an Actina and save specialists' fees. Valuable Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing particulars of our Conditional Trial Offer and testimonials, post free from Rai B. S. Bhandari, M. A., Batala (India.) (669)

ACTINA NATURAL TREATMENT.

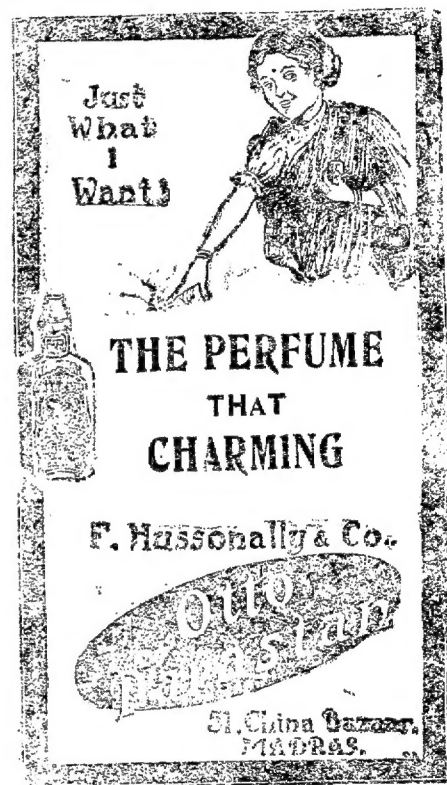
Actina Cures Deafness.

Not merely improves the sense of hearing temporarily as do Electrophones, Ear Drums, etc., but really cures the disease permanently. The secret of Actina's success is that it removes the cause of the disease and that is where it differs from all other treatments.

The principal cause of Deafness is Catarrhal Inflammation of the throat and middle ear and until this is removed the hearing cannot be restored. The powerful vapours emanating from Actina, inhaled through the mouth and nostrils and applied to the eyes, course through the delicate nerves and blood-vessels, removing Congestion, stimulating and invigorating and restoring the organs to their normal healthy activity.

Actina is the surest, simplest and most natural cure for Deafness and is just as effective in other Catarrhal diseases, such as Eye Troubles, Hay Fever, Asthma, Bronchitis, Headache, Sore Throat, Influenza, etc. Costing only Rs. 25 8 (plus postage etc.) this wonderful instrument should find a place in every home. Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing useful health advice and full particulars of our Conditional Trial Offer, post free on request. Write to-day to Rai B. S. Bhandari, M. A., Batala. (India)

Natural Actina Treatment.

యంత్రసహాయముచే తయారు చేయబడిన
కాంతిగల సిరామాత్రలు.

మా సిరామాత్రలు ఇప్పుడు ఒక అందమైన పెట్టెలో పాక్ చేసి పంపబడుచున్నవి.

ముఖ్యమైన వార్తాపత్రములలో గొప్పగా కొనియాడబడుచున్నవి. ఒక్కొక్క మాత్రమున ఒక ఔషధ కాంతిగల సిరా యగును. దైవత్వ బ్లాబ్లెక్ మాత్రము (1 గ్రాము) 144 మాత్రలు వెల డృ. 1-4-0 కమర్స్ షి శిల్ బ్లాబ్లెక్ 1 గ్రాము మాత్రము డృ. 1-6-0 బ్రెట్ బ్లాబ్లెక్ 1 గ్రాము మాత్రము 0-15-0 ఎట్టసిరా 1 గ్రాము మాత్రము డృ. 1-8-0 అవశ్యసిరా 1 గ్రాము మాత్రము డృ. 1-4-0

కె. ఎ. వి. అయ్యర్స్ అండు కో,
18/286 అప్పాబిల్లింగు, వై నాబజార్, నుదరాసు.
U. C. CHAKRAVARTY,
24, Tarak Chatterji Lane, Calcutta.

శ్రీ ముప్పగవద్

గీ తార హస్తము

547

అను

1437

కర్తయోగ శాస్త్రము

శ్రీ బాలగంగాధర తిలక కృతము

శ్రీ నారి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి చే వరిన రీతిము.

ప్రతి 1.కి ధర డృ. 3-4-0.

వావిళ్ల- రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్స్,
192, ఎస్.ప్లస్.డి, చెన్నపురి. ఈ.

<p>మొలబడ్డమునకు మంచిమందు</p> <p>క రో లా.</p> <p>వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదులు గావు, దినము కాలగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గ అయ్యెలాగున గర్భ శోధన గావించును.</p> <p>శీ వాను, 1 పాను సీసాలు సీసా 1-కి వెల రు. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రీ జరు గారి లీవరు టానిక్.</p> <p>వైద్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్య మువలన గలుగు బాధలకును, అలవతకును, అకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసు గునకును, అజీర్ణ భేదినిమంచిది.</p> <p>సీసా వెల రు. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హ ట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినుమినలాడు సలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సాల్యూష్ డై వెట్టె 1-కి రు. 2-0-0.</p>
---	---	--

W. E. SMITH & Co., Ltd డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండు కో.,
Pharmaceutical Chemists & (లిమిటెడ్)
Druggists, Mount Road, మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
MADRAS. మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక పేరును దాహరించ గోరెదము 368

తలనూనెలన్నిటిలో రాణి యని ప్రసిద్ధమైన కేశవ్ కాంత్ తలనూనె

బుడ్డితో ఒక బహుమానము టిక్కెట్టు పంపబడును. దీనియొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి గ్యాలియర్ ప్రదర్శనములో ఒక యోగ్యతాపత్రమును మెనునాగ ప్రదర్శనములో ఒక ప్రాంతపత్రమును కమిటీవారు ఇచ్చియున్నారు.

మెదడునకు చెడుపుణ్యమునట్టి వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలిపిన దని రుజువుచేయునట్టివారికి 1000 రూపాయలు బహు మతిగా నియ్యబడును.

ఈ తలనూనె ప్రత్యేకముగా శ్రేష్ఠమైన చెట్టకాయలనూనెతోను పరిమళమైన పూవులనుండియు తయారు చేయబడింది. ఇది అన్ని తెగల స్త్రీలు, పురుషులు, బాలకులు వాడుటకు తగినది. తలవెండ్రుక లూడిపోవుటకు నిలిపి వెండ్రుకలు నువ్వువు గాను నల్లగాను వెలుగునట్లు చేయును. ఇది మెదడుకు చల్లదనమిచ్చుచు వెండ్రుకల మూలములను బలముగలదిగా చేయును. ఇవన్నియుగాక కేశవ్ కాంత్ తలనూనె బహుశము గుండు తలనూనె లన్నిటికంటెను మిక్కిలి చతురయైనది మరియు శ్రేష్ఠముమైనది. దీనివలన భాగ్యగురులకు తగినది. ప్యాక్టింగు పోస్టేజీతో సహా కలసి 1 బుడ్డి వెల రు. 0-15-0.

ద్వారకదాస్ జగమోహన్ దాస్ అండు కో,
(D1581) ప్రావైలరు:—ది కేశవ వర్ వ్యూమరి వర్క్స్,
(W573) హింద్ జట్టన్ ఫ్యాక్టరీ, మెటల్ వర్క్స్, 146, అబ్దుల్ రహమాన్ వీధి, బొంబాయి.
Dwarkadas Jagmohandas & Co,
Hind Button Factory & Metal Works.
No. 147 Abdul Rehman Street. BOMBAY.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కాంపౌజిషన్"ను యువయోగింపవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్లొక్కచు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కాంపౌజిషన్ యువయోగింపచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యువయోగమును గురించియు ఫలహాను గురించియు అసలు యేజెంట్లకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రమ్ము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్,
తపాలపెట్టె నెం 553 రు
389 మదరాసు

(పై కాంపౌజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

(531) మంచి బుద్ధిబుద్ధికు సిరా. (1261)
అన్ని సీరాలకంటెను శ్రేష్ఠతమమైనది. మిక్కిలి చాకైనది. అందరిచేతను మిక్కిలికొని యాడబడినది. ఒకమాత్ర ఒక బుడ్డినిండ సిరా యగును. 144 మాత్రలు ఒక రూపాయి. 7 గ్రాములు గల పెట్టె 1-కి వెల రు. 6-10-0 లు. ఎట్ట, పసుపు పచ్చని సీరాలు గ్రాము 1-కి రు. 1-4-0 లు. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషు భాషలో నుండవలయును.
The Manager, Swarnamayi Ink Store,
5, College Square, (W) Calcutta.

ఆంధ్ర

ఎంజినీయరింగు కంపెనీ,
ఎంజినీయర్లు, ఐరన్ బ్రాసుఫౌండర్లు,
జగన్నాథపురం, కాకినాడ.

మేము ఆంధ్రదేశమునకు మధ్య నున్న కాకినాడలో యీ కంపెనీ, ఆంధ్రదేశోప యోగముకొరకు స్థాపించినాము. ఆంధ్రు లందరు మహ్మాదరింప ప్రార్థితులు. మావద్ద అన్నివిధముల యంత్రములు, సాముగ్రలు, యెంజినీయరింగు సాముగ్రలు, సి మెంట్లు, పెంకు, లేకు, కలవ మొదలగునవి దొరకును.

తొలుత మమ్ములను ఫలహాచేసి, మరి రెండవ చోటునకు వెళ్లును.

డి. ఎల్. నరసింహరాజు,
బి.వ.బి.ఎస్.సి., ఎ.సి.బి,
(1585) ఎంజినీయరు అండు మేనేజరు.

పాళ్ళపు పేంకటాచలపట్టితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథములు.

1. **లక్ష్మీనిలాసరసము:**—లక్ష్మీనిలాసరసము శ్రేష్ఠ రోగులకు ఈ లక్ష్మీనిలాస రసములను నిరోగులై యున్నారు. ఒక యొక లక్ష్మీనిలాస రసముగల సీసా తరుయొద్ద నుండే సేని క్లెరుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధాపథము చేరొకటి లేదని తాను ఇంతోవయ్యగ బల్కుగలరు. దినబద్ధము, మూడెన బాల్కన క్వరములు, నన్ని పాతము మొదలగునవి శివుక గుణముగను. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇశాం. (594)

2. **కేసివాస రైలం:**—క్లెరు గడ్డకు, సుండుల నొప్పి పోవుటకు మంచిమందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇశాం.

3. **వైక్వాన రాసం:**—దీనిని సేనింపినప్పటికిందీయే జ్వరమును కట్టక (కలరా) నాంతిభేది, కీరభేది, అశీర్ణ భేదులు గుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇశాం.

4. **బాలసుఖోదయము:**—రిడ్డలకు బలహా; రిడ్డలకు యందు. మందము, మలబద్ధము, అశీర్ణ భేది, కృకత్వము, కడు తృప్తియందుట. అకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణములు. రిడ్డలు పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇశాం.

5. **లోకామయవార కన్యామృతము:**—రిడ్డలకు మహా ముదిరినవారికి, బాలింతలకు ఉత్తమ గుణ కారి. మందము, పడికము, దగ్గు, అశీర్ణము, కీర కాలం, పార్శ్వవామువు, మలబద్ధం, జ్వరం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యొక వేక రోగములను గుణముచేయును. (801)

150 మాత్రలు గల సీసా	0-4-0
తపాలం కచ్చతో 6-కి	1-8-0
" "	12-కి 2-14-0
" "	25-కి 5-5-0

(పతి కౌషధముతో కూడ అనుపానము తనకున సంజలమును శ్రీ సీతా రాధువ వైద్యశాల, మైసూరు.

